

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

AMERICA

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

SLOVENIAN CONSULATE OFFICE
1111 CHESTER AVE SUITE 520
CLEVELAND OH 44114-3518
012000

Nationwide over 200,000 American Slovenians

Vol. 101, No. 42

USPS 024100

AMERIŠKA DOMOVINA, NOVEMBER 4, 1999

ISSN Number 0164-68X

60¢

Miro Anzic of Cleveland's NASA-Glenn Research Center explains points of interest of the Space Communications Program to Mechanical Engineering students from Slovenia.

Slovenian Students Tour Cleveland's NASA Space Communications Center

On Thursday, Oct. 7, 12 students from Slovenia came to the NASA-Glenn Research Center's Space Communications Center's Technology Division in Cleveland, for a half-hour tour of the facility.

They are all mechanical engineering students from the University of Ljubljana under the leadership of Dr. Alojz Sluga, Associate Professor, Department of Control & Manufacturing Systems Faculty of Mechanical Engineering, University of Ljubljana, Slovenia.

The students were surprised to hear a lecture given in the Slovenian language by Miro Anzic, a senior electronics engineer and a member of the Communications Technology Division.

The students have just completed two joint projects in the laboratory Lakos (technical cybernetics, robotics and automation). Upon completion of the projects, they embarked on their trip to the US visiting various factories. In Cleveland, OH their schedule included a stop to see model communications satellites and hear a short talk and a video about NASA's work in space communications technology - specifically, the Glenn designed, state-of-the-art, all digital Advanced Communications Technology Satellite (ACTS).

Names of students and their professor (pictured below) are: Dr. Alojz Sluga (crossed arms, holding paper) (lecturer Miro Anzic to his right),

and Vladimir Razpet, Ales Gorkic, Ziga Kogelj, Viktor Zaletelj, Bostjan Veber, Goran Kazele, Matjaz Spreicer, Uros Primozic, Andrej Thaler, Marko Voncina, and Uros Ogrinc.

Also with the group were Klemen Obačnik (first row, second last on right, and his host Branko Pogačnik (first row, last on right in white pants). Branko lives in Euclid, OH. Klemen is a student of architecture at the University of Ljubljana.

Some of the students asked very perceptive questions about the communications satellites which were described. They all spoke English, but the entire Q&A session was done in Slovenian.

Alex Slemc to Market Benedictine High School

Alex B. Slemc, a 1991 graduate of Benedictine High School, has been appointed to the newly created position of associate director of marketing for Benedictine High School and St. Andrew Svorad Abbey. The announcement was made by Rev. Gerard Gonda, OSB, principal of Benedictine.

As associate director of marketing, Slemc will work to increase people's awareness of Benedictine High School and St. Andrew Svorad Abbey. He will establish a long-range marketing plan including budgets and a five-year calendar.

Benedictine High School is a Catholic, college prep, all-boys high school at 2900 MLK Jr. Drive. - St. Andrew Svorad Abbey is home for the Benedictine monks who

teach in the next few years. "I want to develop programs that will give Clevelanders a more complete image of the Benedictine community."

Among Slemc's priorities is to recruit new volunteers for the abbey who will help provide increased services to the community.

Fr. Gerard said competition among schools for recruiting freshmen students has increased significantly in the past decade. Because of the growth of educational options for students, the recruiting process at the high school level has become quite intense.

Slemc comes to Benedictine from WQAL Radio (Q-104) where he had been an account executive and assistant director of promotions.

Alex Slemc

teach at the high school and provide pastoral and community service locally and out of state.

Slemc's parents are from Slovenia. His father, Vid, was born in Brnik and his mother, Emily, in Polje, both near the capital city of Ljubljana. His father is a board member of Slovenska Pristava recreation center in Geneva, Ohio.

Slemc said the marketing position will be "far-reaching" with the emphasis on bringing Benedictine's enrollment up to 500 stu-

Prior to that he was with the Cleveland Indians baseball club in corporate marketing and merchandising.

A former editor-in-chief of the *Bennet* student newspaper at Benedictine, Slemc graduated from the University of Dayton with a major in journalism-public relations and a minor in marketing and English.

Single, Slemc lives in Willoughby Hills, Ohio in Lake County.

He is a member of St. Felicitas Church.

Instead of relating more of our adventures in Slovenia, we are going to show pictures, demonstrating once more that one photo is worth a lot of bologne.

I would be remiss, however, if I didn't mention one of my favorite stops. It was on Monday afternoon, September 20th at the Sorzev Mlin (mill), a water mill that was over 700 years old. Hundreds of years ago, a long tributary of a stream was dug to travel through the farm. As the water passes by, a wheel turns, which moves some gears to push a saw up and down to cut large pieces of lumber. A fascinating operation.

In another part of the farm, a second wheel turns to grind oats into flour. (Rudy Flis is going to love

this part.) - The flour is then made into bread which we were fortunate enough to sample. It was absolutely, positively, remarkably delicious. The hosts laid out huge bowls filled to the brim with a nice variety of jams and honey to have with the oat-bread. All of the food was freshly grown on the farm.

Paul Kosir took a slice of bread, smothered it with strawberry jam, and then put another thick layer of honey on top. It looked so good I tried it, but with apricot jam. It was one of the best tasting snacks I have ever had. To this very day, I often dream of that sunny fall afternoon, leisurely consuming oat bread, apricot jam, and fresh honey. This is especially true about 11 at night when reading about climbers who haven't eating in days while freezing in sub-zero temperatures trying to reach the summit of Mt. Everest. I once dreamed of eating a giant marshmallow only to discover my pillow was missing.

100 WORDS MORE OR LESS

by John Mercina

Veteran's Day 1999!

On November 11, you will probably not take part in a ceremony or march in a parade commemorating the end of WW I and WW II. You will probably not fly an American flag or visit a Veteran's Administration hospital (VA). You may even forget that above date is a legal holiday. But, there is something that you can do that will mean more than all the parades and ceremonies. Walk to the home of a veteran and thank him or her for giving up a little bit of themselves - for others. Tell them that their unselfishness is appreciated. Ask them to share a story of heroism with you that had never been described in a written form. A simple "thank you" for doing an unpopular job that was asked of them, will bring a smile or a tear to a hero's face.

Anyhow, to wash the food down, the friendly hosts passed out shot-glasses filled with various flavored booze. After a while nobody wanted to leave (or were unable to locate the buses parked in front of them).

And to think we were the first American tourists to visit the mill. It was like finding a diamond mine in your back yard.

Comments to: Jim's Journal, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103; fax: (216) 361-4088; or e-mail: ah@buckeyeweb.com

A Taste for 'Northern Spy'

By Rudy Flis

Today my thoughts are with one of my favorite subjects - food. You know it is harvest season, and a great time of the year for apples.

Driving south on Rt. 60 from Ashland to Hayesville is "Appleseed Orchard," and it brings back memories from 25 or so years ago. Not, not the fruit-stand, but the orchard. I drove my family-packed station wagon into the orchard, between the trees, laden with apples. Our kids had not been in an orchard before, so this was the first time they would pluck an apple from its branch. The little ones stood on the tailgate of our station wagon and picked apples, and yes, we did eat a few. After picking many bags of eating and baking apples, we loaded up, and upon leaving, we paid for the apples we had picked. On our way home, we stopped at a rest area and had a picnic lunch while it snowed on us. It was great family fun.

This week I stopped at "Appleseed Orchard." I picked up two gallons of apple cider, a peck of delicious apples and a half bushel of baking apples. Can you guess what baking apple I brought home for Therese?

No, it wasn't Cortland, and it wasn't Jonathan. If you guessed Macintosh, try again.

The baking apple I brought home is a large - easy to peel apple with an intriguing name, "Northern Spy." This baking apple also has a little remembering attached to it. The lady who taught my wife Therese how to make and bake strudel always used the "Northern Spy" apple in her strudels.

The lady at Appleseed Orchard told me, "Some young couples come to the fruit-stand, look around and see the "Northern Spy" name and say, "Oh, look, a new kind of apple." I wish I knew the reason behind its name. It makes me think of the war between the states, North vs. South.

Today, my daughter Carolyn came over with an apple strudel. What kind of apple did she use? I don't know and I don't care. I've told Carolyn a hundred times my favorite strudel is CHEESE. I enjoy it freshly baked, but if I can't eat it all at one sitting, I love it cold the next day. But you know what? If there isn't any cheese strudel, that apple strudel tastes pretty good every time, even if it's not "Northern Spy."

Your favorite (hungry) 'Jim's Journal' correspondent (right) demonstrates how to put three ounces of apricot jam and three ounces of Slovenian-clover honey on a slice of just-made oat bread. - He claims it was better than butter.

(Photo by Maria Brodnick)

(Photo by JVD)

Mark Jakomin shows how to take the cork out of a bottle of wine if you forget the corkscrew. He used a sword - much to the astonishment of his wife, singer, Martina (center). You can actually see the cork (arrow) and the neck of the bottle flying across the room.

Cruise Giants
The newest division of
Euclid Travel

Call us first when planning your cruise.
Never pay brochure price again!
Specials only available through

Division of Euclid Travel 22078 Lakeshore Blvd.
www.cruise giants.com Euclid, Ohio 44123
cruise@cruise giants.com 1-216-261-1050

Look for the special deals on our web site.

To Your Health and Longevity

(Continued)

By Frederick E. Krizman,
L.L.D.

ADVANCE DIRECTIVES DECISION MAKING

Healthcare providers and healthcare professionals can assist residents and families to play an important role in preparation for making decisions.

Healthcare professionals have a responsibility to integrate discussions of Advance Directives as a normal part of the delivery of healthcare.

Nurses - Advance Directives

Some argue that nurses are best able to talk with patients about advance directives because they lead to establishing a closer relationship with patients and are better trained to address emotional and psychological issues. Others cite nurses' increased availability, capacity to act as a liaison between patient and physician, and ability to communicate patient concerns to other health care team members.

Confirming the important role of nurses in advance care planning, a 1992 American Nursing Association Task Force on the nurses role in end-of-life decisions holds that "the role of the nurse is critical in im-

plementation of the Patient Self-Determination Act because nurses are the most omnipresent professionals in health care facilities."

The physician

It is important that residents should know who their primary care physician is. A primary physician is the doctor who is in charge. Most residents have multiple specialists - usually do not know who is actually in charge of their medical care.

The residents should have the telephone number, including emergency numbers, and make certain that the physician is included in the new managed care plan and specifically knows the name of the plan.

The residents should ask the physician and know the name and dosages of all medications.

When visiting a physician, the resident should bring the name of all medications. It is a good idea to bring the actual vials with them. Information about the medications the resident is taking and including the over-the-counter drugs is important for the physician to know especially if you have been changing physicians.

By asking questions, it lets the physician know you are interested in your healthcare. When visiting a physician's office, wear clothes that are loose and easy to remove.

At Home

More healthcare in the home is being provided by home Health Agencies. Increased knowledge and technology allow for significantly longer life span. Most care provided in a nursing facility and long term care institutional type setting is becoming cost-prohibitive.

For residents recuperating from hospital stays as well as those with long term disabilities, home health care is able to provide a more cost-effective and at the same time many residents prefer to environment of a home-type living.

With the advance of technology it which has proven to increase life expectancy - also has meant the development of more and better ways to provide healthcare in the home. Remaining in the home and receiving healthcare helps to maintain the residents dignity, independence, and overall quality of life.

(To Be Continued)

Bukovec's Quality Meats Is All In The Family

AMERIŠKA DOMOVINA, NOVEMBER 4, 1999

He remembers ration coupons during the war, when Americans were allowed to buy only so much meat, butter and gasoline and other items deemed essential for the war effort.

"My mother used to bring the rationing coupons home and put them on the dining room table," he said. "Us guys would count them out. We could only buy small amounts of meat at a time. Whenever fresh meat came in, it went right out. People were waiting for it."

Agnes Bukovec died of cancer in 1960. By then, her sons, Rudolph Jr., Anthony and Carl, had the business under control. They later sold the two stores in Cleveland. Rudolph has since retired. Anthony died of a heart attack in 1983.

Now, the family's third generation is ready to carry on.

Carl Bukovec's staff of 10 includes his son, David, 36, and nephew, Tom Bukovec, 39.

"I think it's neat," David said. "I'm fortunate enough to be third generation and still in the business. That means a lot to me."

His cousin Tom agrees.

"We are going to be here for a life term," Tom said.

"It will still be family-operated. We will be the two who will carry it on."

Carl and Dave Bukovec don't hesitate when asked how a family-run operation stays in business when faced with competition from nearby supermarkets.

"Because there are so many people out there who believe in quality," said Dave Bukovec.

His father cites competitive pricing, no prepackaging, meat cut to order and carryout frozen entrees.. Not to mention ethnic specialties such as Slovenian smoked sausage, (they have their own smoker now, no more trips to Euclid), blood sausage and rice sausage.

"Supermarkets are not our biggest competitors," Carl Bukovec said. "Our biggest competitors are restaurants. These days, with two people in the family and both working, or seniors on Social Security, they eat out."

Meanwhile he is thinking of a few gimmicks to commemorate the occasion. Maybe a sign in the window will do it:

"Veseli rojstni dan!"

that's how they say "Happy Birthday," in Slovenian.

Lemont Slovenian Church Benefit

St. Anne's KSKJ Lodge #170 is sponsoring a Chicken Paprikaš and Spaghetti with Meatballs Dinner on Sunday, Nov. 21 after the 11 a.m. Mass at the Slovenian Cultural Center in Lemont, Illinois.

The donation is \$10 for adults and children under 5 are admitted free. All proceeds will go towards the purchase of new chairs for St. Mary's Church in Lemont.

For reservations call Anna Hozjan at 630/257-8070 or Teresa Krampac at 708/361-1153, or the Slovenian Cultural Center at 630-243-0670.

The northernmost city in the U.S. is Barrow, Alaska.

For the best sounds
of Slovenia

Listen to
THE SLOVENIAN HOUR
On 50,000 Watt
WCPN Cleveland Public Radio

90.3 FM
Saturdays 9-10 pm

for Requests call
Tony Ovsenik
440-944-2538

W. MAIER DOORS UNLIMITED

Garage door repair and replacement. Entrance and storm doors. Door openers and electrical repairs. Call (Slovenian) Walter Majer at 216 - 732-7100. Emergency pager: 216-506-8224.

Pumpkin Bread

Ever wonder what to do with what's left from one of those big cans of pumpkin? This is easy and stays very moist. Makes 2 loaves, but can be reduced or increased depending on your amount of pumpkin. You can also make this as muffins.

Ingredients:

3 C brown sugar	2 t baking soda
1 C oil	1 t salt
2 C canned pumpkin	1 t cinnamon
4 eggs	1 t nutmeg
3 1/3 C flour	1/2 C walnuts or pecans
2/3 C water	

Directions:

Mix ingredients together (in your Kitchenaid Mixer), in the order they are listed. Pour into 9x5 loaf pans and bake at 350° for one hour or until a tooth pick comes out clean.

--Kim Ann Kaifesh
Our Family Recipes

* DID YOU KNOW *
* Slovenia ... Joseph Zelle *

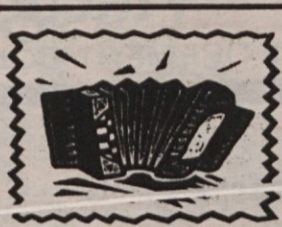
Archbishop Anton Vovk Sunday will be observed annually in the Ljubljana Archdiocese. The first one was held on Sunday, May 13, 1999 on the recommendation of Archbishop Rodé. This date marked the beginning of the process toward sainthood for the martyred Vovk. Gasoline was poured on the bishop and ignited at a railroad depot. He was on his way to Confirmation, during the time of the inglorious Communist revolution.

Dr. Mitja Gruden died September 25. His family moved out of the Fascist dictatorship into Yugoslavia. When the Communist revolution broke out after W.W.II, the family moved to Bern, Switzerland. Dr. Gruden was a psychologist and psychic diagnostician. He was buried in Borovnica, Slovenia, his birthplace.

The government of Škofja Loka awarded the Golden Coat-of-Arms to the Capuchin Monastery in Škofja Loka. It was cited for its care of the sick and the care of its library.

Kimovec (Key-mow-vets) is the Slovenian name for the month of September? So now you know!

JAM SESSION '99

SLOVENIAN NATIONAL HOME
6417 ST. CLAIR AVENUE
KENIK ANNEX
NOVEMBER 24, 1999
DOORS OPEN AT 7:00 PM.
ADMISSION \$2.00
MUSICIANS WELCOME!!!

BRING YOUR FRIENDS AND ENJOY
THE MUSIC AND DANCING TOGETHER
US ONCE AGAIN FOR A
WILD THANKSGIVING EVE.
OR MORE INFORMATION CALL:

216-361-5115

A Glimpse of Slovenia in 1999

By Alice Kuhar

Just returned from a few weeks in Slovenia and found that it has blossomed under its independence. If it has been a few years since you visited Ljubljana and stayed at either the Union or Lev Hotels, you will be greatly surprised at their newly remodeled and brand-new appearance. Union Hotel is now a four-star and Lev Hotel a five-star Intercontinental Hotel. Both very plush and elegant. Lev Hotel bellboys were attired in snappy blue and gold uniforms. (Finally, wash-cloths are now available in most hotels.)

Exchange rate for the tolar was about 170 tolar to one U.S. dollar. Prices in stores and restaurants are comparable to prices here in Cleveland. Stopped in Zlatarog Hotel in Bohinj for steaming hot goulash with ajdove žganci (buckwheat crumbles) and a glass of apricot juice for about \$2.50. A cup of Espresso in the hotel was \$1 and Cappuccino \$1.10.

Stopped at Avsenik's Gostilna in Begunje to hear the "Hišni Anseble" (house band) where we were delighted to see good friend Niko Zlabko playing bass with the group. Niko previously played with the Lojze Slak Anseble. What a special treat to see and hear Slavko Avsenik join the Anseble for a few tunes.

Dined at the gostilna on meat-stuffed žlinkrofe bathed in a mushroom sauce as an appetizer. Then it was succulent pork roast, breaded turkey cutlet, home fries, and a mixed vegetable salad, ending up with warm apple strudel for dessert. All this delicious food washed down with rose wine. Rose and Zinfandel wines are now becoming quite available in cafes and restaurants.

Stopped in at the Zupan accordion factory in Mengeš where we received a tour of the museum by Denis Novato, World Champion button Accordionist. Denis, whose parents are Slovenian, lives in Trieste. He showed us a Year 2000 model button accordion built by Zupan.

This magnificent accordion had pearl gold buttons instead of the usual ivory buttons. When the accordion was extended, the picture of a peacock could be seen on the bellows. The cost of this top-of-the-line accordion when it goes on sale will be approximately \$6,000 with a less elaborate one at \$3,000.

Denis Novato, who teaches button accordion at Zupan's, also showed us a set of accordion straps which he designed especially for the comfort of these musicians. The straps aren't sold separately, but are attached directly onto the musician's accordion.

The word "okay" seems to have been adopted by most Slovenians and "wow" is also quite common especially by the young folks.

Old names from years ago are now being given by young couples when naming their new babies. The names I came across were Lovro (Lawrence) and Urh and Anže (Janez).

(To Be Continued)

Sweet-Potato Casserole

Prep: 20 minutes; -- Cook: 60 to 70 minutes

- 4 pounds sweet potatoes (5 large potatoes), peeled and cut crosswise into 3/4-inch-thick slices
- 1/3 cup packed dark brown sugar
- 1/2 teaspoon salt
- 1/4 teaspoon coarsely ground black pepper
- 4 tablespoons margarine or butter (1/2 stick), cut into small pieces
- 1/2 cup coarsely chopped walnuts

1. - Preheat oven to 400°F. Arrange half the potato slices in 13" by 9" ceramic or glass baking dish. Sprinkle with half the sugar, half the salt, and all the pepper. Dot with half the margarine or butter.
2. - Arrange remaining potatoes in baking dish. Sprinkle with remaining sugar and salt, and dot with remaining margarine or butter.
3. - Cover with foil and bake 30 minutes. Remove foil; sprinkle with walnuts and bake, uncovered, 30 to 40 minutes.

St. Mary's Fall Festival

St. Mary's Parish (Holmes Ave.) Fall Festival will be held on Sunday, Nov. 21 in the old church hall. Games and fun for all.

Full Slovenian Costume

64 years old; in good condition. Call 216-731-4263

Jadran Concert

Jadran Singing Society will present "20th Century Memories" a concert on Saturday, Nov. 13th at the Slovenian Workmen's Home, 15335 Waterloo Rd., Cleveland.

Dinner will be served between 5 and 6:30 p.m. The Concert commences at

7 p.m. Dancing to the Fred Ziwich Orchestra follows. Donation is \$18.00.

Slovenian Women's Union of America Cookbook

More Pots and Pans

Is available for Holiday Gift Giving
Traditional Slovenian Recipes

plus

Delectable Dishes for Discerning Dining
\$18.00 includes postage and handling

Allow 2 weeks for delivery.

Checks payable to:

Slovenian Women's Union of America
431 N. Chicago St.
Joliet, IL 60432

Tony Petkousek's Radio

- SINCE 1961 -
WELW - 1330 AM

Simulcasting Daily 3-5 pm / Sat. 12 - 2

(KOLLANDER POLKA TOUR HEADQUARTERS)
971 East 185th Street • Cleveland, Ohio 44119

CO-HOST - JOEY TOMSICK • Featuring - ALICE KUHAR DUKE MARSIC
TONY PETKOUSEK PATTY SLUGA

(216) 481-TONY (8669) or KOLLANDER (216) 692-1000

(440) 602-5120

Fax (440) 602-5124

ZELE & ZELE CO., L.P.A.
RONALD ZELE & SCOTT J. ZELE
Attorneys at Law

Centre Plaza South
Suite 330
35350 Curtis Blvd.

Eastlake, Ohio 44095

Independent and Catered Living

- Private garden apartments
- Housekeeping
- Planned activities
- Transportation
- 24 hr. Emergency Pull Cord
- Free Laundry Facilities
- Nutritious Meals
- No endowment or entrance fee

Call us today for a lunch and tour

25900 Euclid Avenue
Euclid, Ohio 44132
261-8383

FLICKINGER TIRE & AUTO

COMPLETE AUTO REPAIR ON ALL MAKES & MODELS
INCLUDING 4X4's, LIGHT TRUCKS & MOTOR HOMES

COMPUTER ALIGNMENT & BALANCE • SHOCKS • STRUTS
C.V. JOINTS • RACK & PINION • BRAKES • EXHAUST

Firestone

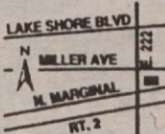

GOODYEAR

Mon-Fri 7am-6pm
Sat 7am-2pm

216 731-7100

939 E. 222 St.

Mlakar's Walk Down Memory Lane

By Ray Mlakar

First, a few jokes, to get readers in a laffin' mood as if they needed that when they read my column. Anyway, a man enters a store and says, "I would like an orange hat, blue pants, orange shirt and blue shoes." The clerk asks, "Are you a University of Florida father?" "I sure am," the man said sticking out his chest, how did you know? Was it the color combination?"

"No," replied the clerk, "This is a hardware store."

Ready for joke number two? "I sold my house this week," reports comedian Gary Shandling. "I got a pretty good price for it; but it made my landlord mad as hell."

Well, I am going to play hooky from Annunciation School in this article and knowing Sister Naomi, she will want me to bring a note from home to explain why.

First and foremost, happy congratulations to two fine couples... a Fiftieth Wedding Anniversary to Betty and Tony Grdina. They must have done it right. Betty and I go way back - back to Annunciation and John Marshall, but then we said I was playing hooky from school on this write-up. Tony Grdina along with his brother, Joe, are old-time friends also because his mom helped my Mom get a place to live many, many long years ago, back in 1924 and that was way before my time and rumor has it that I was around when Moses was around. Here is wishing you

both many more years of wedded bliss. They say the Honey Moon starts after the first 50 years.

Last but not least a Happy 44th Wedding Anniversary to Rudy and Therese Flis. What can I say? Both of these couples are certainly an example to follow. Rudy really went all out for the event. He took Therese to Carrie Cerino's Restaurant, but I understand that Rudy was not too happy because they did not serve Slovenian dandelions with hard-boiled eggs.

What can I say, Rudy; you cannot have your spaghetti and dandelion salad, too.

In talking to Rudy he said he was not going back to school to learn Slovenian again this year. He feels he knows it, but I am going to give him written tests, the questions will be in Slovenians and his answers will have to be written in Slovenian.

Are you ready, Rudy? Don't bother to raise your hand and say you have to go to the bathroom. Rudy did say he had an accordion and was going to start taking lessons. Teacher Joey Tom-sick remarked he is happy he lives on the east side. Undaunted, Rudy went to Dubrovnik Gardens recently to hear Walter Ostanek play and he wants to give him some competition. *Go To It*, Rudy. Maybe when you form the Flis Bliss Band I can join and play the comb with tissue paper.

On a sad note, our sympathy goes out to the Flis family on the loss of Rudy's sister, Mary, and our sym-

pathy is extended to her family. Mary died rather suddenly on 24 September 99. Mary was one great girl for she, too, was a student at Annunciation School.

Congratulations to *new reader* and subscriber to American Home, none other than Gladys Golick (Skully). Happy to say they tracked me down a few weeks ago and stated they were given some past issues of the American Home from a friend of theirs and got enrolled to get the newspaper from here on out.

She asked if by chance I had any of the copies of back issues in which my column appeared. I was happy to accommodate her for anybody who knows me knows that I save string, too.

Gladys said she is going to take all my articles and put them in a binder in book form. Hey sister Naomi, did you hear that? A book of my articles. I will say in talking to Gladys, who just turned 90, she looks great.

Gladys and her retired daughter, Elaine, live here in Parma Heights. Gladys also has a son Ray and it goes without saying that she and Tony raised a fine family. It was good talking to them for once again we relived our youth going down Memory Lane.

Gladys and my wife, Josephine, go way back for Josephine had Gladys in her first wedding party when she married George Intihar.

Well, that is it for this article and for any of you who missed my previous articles, wait for the book to come out.

Radioman Bob Mills Commended

American Home computer expert Bob Mills was honored as the "Man of the Year" and "Communicator of the Year" at a ceremony September 17 at the Region One conference held at the United States Navy submarine base at Groton, Connecticut. Bob, however, was unable to attend because he was in Slovenia.

The Ohio Conference of Naval Computer and Telecommunications Command held a ceremony at the Brown Derby Roadhouse Inn in Ontario, Ohio on Sunday, Oct. 3 and presented the Letter of Commendation and plaque to Bob.

Pictured above is Bob, right, receiving the citation from Chief Radioman Benjamin Thompson.

The commendation reads in part, "For significant contributions to the continuing success of Navy-Marine Corps Military Af-

filiate Radio System (MARS) from September 1998 through 1 September, 1999.

"Demonstrating exceptional ambition and drive you eagerly acted as Net Control Station for all quarterly Federal Emergency Management Agency Exercises for the state of Ohio.

"Volunteering as contact point and chief operator representing MARS for the Ohio area during the Minnesota Office of Emergency Management's Catastrophic Exercise.

"You are respected and a valued member of the United States Naval Telecommunications System and, as Region One Member of the Year for 1999, I commend you for your loyal dedication to the Navy-Marine Corps MARS program."

Congratulations, Bob!

Rev. Victor Tomc, center, stands with passengers from his bus trip pilgrimage to Escanaba, Michigan on September 4th and 5th for the annual Bishop Baraga Association meeting and Mass celebrations.

WCSB 89.3 FM, - Slovenian program,
Songs and Melodies from beautiful Slovenia
"Pesmi in melodije iz naše lepe Slovenije"
Radio hours Sun. 9-10 am. & Wed. 6-7 pm.
RDC Director Ed Mejac Tel/Fax (440) 953-1709
2405 Somrack Drive,
Willoughby Hills, Ohio 44094
INTERNET # WWW.WCSB.ORG

Tuesday, Wednesday, Thursday 11:00am To 11:30pm
Friday, Saturday 11:00am To 1:00am
Sunday 3:30pm To 11:00pm • Closed Monday

VANESSA'S PIZZERIA
3142 W. 14th St.
Pizza • Sandwiches • Salads • Dinners
At Home Or Work We Deliver!
861-6555

Specialists in
Corrective Hair Coloring

tina & brenda's
HAIR SALON
5216 Wilson Mills Road
461-7989 / 461-0623 Richmond Hts., Ohio 44143

MIHIELIN TRAVEL BUREAU
4110 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Phone: (216) 431-5710 - Fax: (216) 431-5712

6 *Indy Irish & Slovenians Bury Hatchet; Rededicate Old Church Window*

AMERIŠKA DOMOVINA, NOVEMBER 4, 1999

By Paul Barbarich

INDIANAPOLIS

When the Slovenians made their way to Indianapolis at the latter part of the last century, most found their spiritual home first at the parish of St. Anthony's. The Slovenians squeezed in at St. Anthony's alongside other faithful such as Hungarians, Poles, and Germans. But unfortunately, the parish's overwhelmingly Irish (and English speaking) membership was not eager to receive them.

When St. Anthony's parish began building its new church, it was a cosmopolitan place with a host of nationalities. After the Irish, the Slovenians were the next largest ethnic group on the west side of Indianapolis, the area then known as Haughville.

Slovenian priests from Chicago, Joliet, and Minnesota were coming to Indianapolis as early as 1899 helping to meet the needs of the Slovenians here. The Irish pastor at St. Anthony, Fr. Byrne, welcomed the visiting priests as they were helpful to the newly arriving Slovenian faithful. Among these were Rev. Francis Sušteršič of St. Joseph's church in Joliet, Fr. J. M. Solnce from St. Paul, MN, Fr. Aloysius Krasovec of St. Stephen's Slovenian parish in Chicago, and Fr. Janez Kranjec - pastor of St. George's parish on Chicago's south side.

In 1904, St. Anthony parish completed work on their new brick church. Among the benefactors of the parish were the Slovenian K.S.K.J. lodge of St. Aloysius and St. Joseph's Lodge (J.S.K.J.), who had purchased a new stained glass window for the parish. The Slovenian window depicted Sts. Cyril & Methodius, known as the Apostles of the Slavs.

Like many churches at the time, the window was installed complete with a dedicating inscription from the benefactor.

It was always difficult for the Slovenians to be accepted at St. Anthony's due to their poor language skills and other cultural dissimilarities. Although there was an initial period of good relations between the Irish and the Slovenians, this quickly deteriorated. Officially, as reported in the 75th anniversary publication of Holy Trinity parish entitled, *Slaves to No One* by historian Dr. James Divita, the year after the installation of the window, "hard feelings arose when the Slovenians organized a dance for the support of St. Anthony's without the approval of the parish priest Fr. Byrne.... It was rumored that an Irish girl from St. Anthony's had also become intoxicated at the un-sanctioned dance which escalated the rapidly deteriorating relationship between the Irish pastor and his Slovenian parishioners."

The following year, the situation had become irreparable. St. Aloysius lodge had formed a committee to raise funds for the establishment of a new Slovenian church. By this time, the Slovenians had stopped attending church at St. Anthony's and would walk even further to church at St. Bridget's, or simply did not attend Mass at all.

Reluctantly, Bishop Francis Silas Chatard granted permission for the establishment of the Slovenian church in 1906 and Holy Trinity parish was born. This was also the year the dedicating inscription was removed from the Slovenian window of Sts. Cyril and Methodius at St. Anthony's.

For 93 years the window remained without recognition of its donors. This painful and perhaps almost forgotten episode between the Irish and Slovenians of Haughville, has now come to an end with the rededication of the Sts. Cyril and Methodius window at St. Anthony's parish on September 19th of this year.

St. Aloysius Lodge #52

of the K.S.K.J. stepped forward last year and requested consideration from the parishioners of St. Anthony's and Monsignor Ryan to have the name properly restored. St. Al's officers felt the restoration of the name to the Sts. Cyril and Methodius window would be both proper and necessary in order to fully celebrate our centennial.

Adding the inscription to the window in 1999 would bring to conclusion this regrettable chapter between the Slovenians and the Irish, and imitates the generosity with which our predecessors offered the window originally.

In Slovenian the inscription reads - "Dar drustva Sv. Alojzija K.S.K.J." and was rededicated on September 19, 1999 before a packed congregation. The Mass was concelebrated by Monsignor John Ryan and Father Kenny Taylor of Holy Trinity parish. In attendance were members of the Slovenian community and the members of the Slovenian choir at Holy Trinity which sang "Angelsko češčenje" at the time of rededication. This event made the headlines last week in the Indianapolis Archdiocesan newspaper - *The Criterion*.

This event was synchronous with the beatification ceremony of Blessed Bishop Anton Martin Slomšek by the Pope in Maribor, Slovenia. In his remarks offered to the congregation, KSKJ National Board Director Paul Barbarich spoke of Bishop Slomšek's life, the founding of the Confraternity of Sts. Cyril and Methodius, the beatification, and honoring Bishop Slomšek by the rededication ceremony held that day.

A jointly held reception followed featuring potica, coffee, and donuts.

Goulash Dinner

St. Mary (Collinwood) Holy Name Society will serve a Goulash/Polenta Dinner on Saturday, Nov. 6th at 6 p.m. in the school cafeteria.

Donation for the dinner is \$7 for adults and \$3 for children. Tickets from Holy Name members.

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE
OHIO - AID FOR THE
AGED PRESCRIPTIONS

Kres Teachers Do Good Job

By Suzana Kmet

The performance by the folklore group Kres on September 11 was a job well done. Praise should be given to Erika Kurbos, Vera Marsic, Annie Sterle, Joe Tavcar and Mark Tomc.

Under their leadership the group has recently flourished. To past Kres instructors we say your work with these five former members is complete. These new instructors learned well and have turned this group into something special.

The recent program stands apart from past performances because it highlighted the many talents of the members. The audience was entertained by dancing, singing, and music from a button box player. It is heartwarming to see a new generation of teachers and dancers bringing new creativity to this Slovenian folklore group.

A little known fact is that these instructors put much time into research including travel to Slovenia. There they searched for traditional

dances and information to maintain the authentic Slovenian focus of the group. Under the leadership of this new generation of teachers, the program was innovative.

Seen for the first time was a dance which reunited former members of Kres in a beautifully danced waltz. What a special addition to an anniversary program.

It is nice to see the youth in the Slovenian community take an interest in preserving the culture. Had it not been for Joe Tavcar who a few years ago showed an interest in once again starting the Kres dance group, one can venture to guess that the performance held at the Slovenian National Home would not have taken place.

The Slovenian community is indebted to Kurbos, Marsic, Sterle, Tavcar and Tomc for the work they do with the youthful members of Kres to preserve our heritage. One can't help but wonder if the five had not taken an interest, would the Slovenian community today be asking, "Whatever happened to Kres?"

INTERNATIONAL PROGRAM

1560 on Your A.M. Dial on WATJ

Your Host Mario Kavcic
American and International Selections
Saturdays at Noon . . .

1560 WATJ • Box 776 • Chardon, Ohio 44024

1-440-286-1560 ☎ 1-800-946-1560
☎ Fax: 1-440-286-2727

PERKIN'S RESTAURANT

22780 Shore Center Dr.

Euclid, Ohio 44123

216 - 732-8077

Operated by Joe Foster

Drive in - or Walk In

BRONKO'S

Drive-in Beverage

510 East 200th St. DMH Corp.

Euclid, Ohio 44119 531-8844

Imported and Domestic Beer and Wine

Soft Drinks - Milk - Ice - Snacks

Imported Slovenian Wines

Radenska Mineral Water -

⇒ We have all Ohio Lottery Games ←

Open Mon. - Sat. 10 a.m. - 10 p.m.

Sunday (No wine sold) 11 a.m. - 5 p.m.

Owner - David Heuer

Long Distance Conversation

A man was taking it easy lying on the grass and looking up at the clouds. He was identifying shapes when he decided to talk to God. "God," he said, "how long is a million years?"

God answered, "In my frame of reference, it's about a minute."

The man asked, "God, how much is a million dollars?"

God answered, "To me it's a penny."

The man then asked, "God, can I have a penny?"

God answered, "In a minute."

Death Notices

MILDRED TUMBRY

Mildred M. Tumbry (nee Novince), 85, passed away on Saturday, October 9, 1999 at Gateway Nursing Center.

Mildred was the wife of the late John M.; mother of Joanne Doerfer (deceased); sister of Dr. William M. Novince (Avadean); sister-in-law of Barbara Rahotina; aunt of Nancy DeLourence and Dr. William Novince Jr. (Loretta); great aunt of Henry IV; Holly, Tara, Zachary, Chad and Ryan Williams.

Mass of Christian Burial was on Wednesday, October 13 in St. Mary Church (Holmes Ave.) at 9:30 a.m., Rev. John Kumse, pastor, officiating.

Interment All Souls Cemetery.

Family received friends at the Brickman & Sons Funeral Home, 21900 Euclid Avenue on Tuesday, Oct. 12.

MARIE KRACKER

Marie Kracker, 105, passed away at the Slovene Home for the Aged on Wednesday, Oct. 27, 1999.

She was the sister of Helen Jaquays; and the following deceased: Emma, John, Amelia, Joseph, Pauline Zacher, Agnes Seidler, Edward, Elizabeth Pohto. Also survived by many nieces and nephews.

Relatives and friends were invited to meet for the Mass of Christian Burial on Monday, Nov. 1 at St. Christine Church at 9:30 a.m. Interment in St. Paul Cemetery.

Arrangements by Brickman and Sons Funeral Home.

In Memory

Enclosed is \$10 extra in memory of one of the greatest Slovenian ladies who ever lived on the American continent. She may not fit into "Who is Who of Slovenian descent," but she certainly had a great heart. Ivana Primožič passed away in April of 1993 in Rochester, NY.

CARST-NAGY

Memorials

15425 Waterloo Rd.

481-2237

"Serving the Slovenian Community."

Zele Funeral Home

MEMORIAL CHAPEL

LOCATED AT

452 E. 152 Street

Phone 481-3118

Family owned and operated since 1908

Coming Events

Sunday, Nov. 7

Fall Concert of Slovenian Junior Chorus, Circle 2. Music by Don Wojtila Orchestra, at Slovenian Society Home, Euclid beginning at 3:30 p.m. Tickets \$5 at Polka Hall of Fame 291 E. 222 St., Euclid, or call 216-531-7168.

Saturday, Nov. 13

Jadran Singing Society Concert, SWH Waterloo Rd. Dinner 5 - 6:30 p.m. Program 7 p.m. Dancing to Fred Ziwich Orch. Donation \$18.

Saturday, Nov. 13

Belokranjski Klub sponsors Martinovanje at St. Clair Slovenian National Home featuring Tony Klepec Orchestra.

Sunday, Nov. 14

St. Christine Parish Council community dinner hosted by parish finance council and KSKJ Lodge 219. Proceeds benefit capital improvement campaign. Chicken paprikash dinner 11:30 a.m. to 1:30 p.m. in lower school hall. Adults \$5, children \$2.

SHA Birthdays

Happy Birthday to the following residents of the Slovene Home for the Aged who were born in the month of November:

11-04 - Mary Vargo, 90, born in Cleveland

11-06 - Kristina Kikol, 97, born in Slovenia

11-06 - Elizabeth Zalar, 86, born in Cleveland

11-09 - Cecelia Fegus, 90, born in Krazevac, Croatia

11-11 - Carmela Daniele, 103, born in Compobasso, Italy.

11-11 - Mary Gillies, 86, born in Cleveland

11-13 - Mary Berus, 94, born in Cleveland

11-23 - Kristina Brodnik, 90, born in Slovenia

11-24 - Mary Tomsic, 96, born in Minnesota

11-26 - Jeanne Earl, 88, born in Mildred, PA

11-26 - Elizabeth Kukec, 100, born in Slovenia

11-29 - John Zapusek, 89, born in Slovenia.

Donation

Thanks to writer-photographer John J. Larish of Rochester, NY who renewed his subscription plus enclosed an extra \$20.00 donation.

Sunday, Nov. 21

Slovenian American National Art guild Artists and Crafts show & Sale at Slovenian Society Home, 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio. Doors open 11 a.m. Free admission.

Sunday, Nov. 21

St. Anne KSKJ Lodge 170 sponsors Chicken Paprikaš & Spaghetti w/meatballs dinner after 11 a.m. Mass at the Lemont Slovenian Cultural Center. Benefit is for new chairs in St. Mary's Church in Lemont. Donation \$10.

Wednesday, Nov. 24

Jam Session "99" at Slovenian National Home, 6417 St. Clair Ave., Cleveland, doors open at 7 p.m. Admission \$2. Musicians welcome.

Thursday, Nov. 25

Tony's Polka Party, Marriott downtown hotel, Cleveland beginning at 4 p.m. featuring 20 polka groups. Tickets or information 1-800-800-5981 Cleveland: (216) 692-1000.

In Loving Memory

On the 18th Anniversary of the Death of our Beloved Husband, Father, Grandfather, Great-Grandfather, Father-in-Law, and Brother

Stephen Opalich

Feb. 22, 1911 Nov. 9, 1981

*He left us his smile and his sweet memory,
That the passing of time just endears.
He left us his laughter to ring in our hearts,
And comfort us thru the years.*

*He left us his faith in the goodness of life
And his courage to see it as such
And tho we are grieved that he left us,
We are grateful he left us so much.*

Sadly missed by:
Alice Opalich - wife
George Opalich - son
Dorothy Bryan and Patricia Chiappetta - daughters

Richmond Hts., OH, Nov. 4, 1999.

In Memory

Thanks to Antonia Topolnicki of Garfield Hts., Ohio who renewed her subscription plus enclosed an extra \$20.00 donation in memory of her parents, Joseph and Antonia Rolih.

Donation

Thanks to Slovenian radio broadcaster Tone Ovsenik of Willoughby Hills, Ohio who donated \$20.00 to the Ameriška Domovina.

Any fool can make a rule.

—Henry David Thoreau

Donation

Thanks to Carole Murphy of Ashland, Kentucky who donated \$20.00 to the Ameriška Domovina.

Al Koporc, Jr.

Piano Technician
(216) 481-1104

There is "wine" in winter

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th Area

531-7700

-- Emergencies --

Dental Insurance Accepted

Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair
COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St.

(between Shore Carpet & Fun Services)

In Loving Memory of My Wife

Ann Strumbly

Died November 6, 1993

*The depths of sorrow we cannot tell,
Of the loss of one we loved so well.
And while she sleeps a peaceful sleep,
Her memory we shall always keep.*

Sadly missed by:
Matt - husband

"America's Polka King"

Frank Yankovic

One year has passed since that sad day, the one we loved was called away. God took him home - it was His will - but in our hearts he liveth still.

Frank Yankovic is missed by all of us in the United States of America and by friends throughout the world

American-Slovenian community of Cleveland

This memoriam is sponsored and Frank is remembered by the staff of
Zele Funeral Home, Inc.

Main Office: 452 E. 152 St., Cleveland, Ohio

Sands of the St. Vitus Hourglass Contain Many Happy Memories

How fortunate for those of us who attended St. Vitus school some 65 years ago. As often is said, through the sands of the hourglass, so also is time measured. It was many years ago that girls enrolled in the Fifth and Sixth grades found themselves joining a choral group. At that time our assistant, Father (Mathias) Jager of St. Vitus Church, saw much potential in forming a group of youthful singers, sopranos and altos, who would blend their voices and together bring back melodies and songs of beautiful Slovenia. And thus, the Baraga Glee Club was formed.

Can you imagine trying to quiet and bring to attention some 50 teenage girls? Oh, but for the patience of Job. Assistant to Father Jager was our beloved Miss Kay, Eleanore Karlinger, who while seated at the upright piano, would, with just a ripple of her fingers across the piano keyboard, draw our attention back into focus.

Picture, if you will, the girls dressed in their traditional finery. They wore blouses with billowing white sleeves, trimmed in lace at the collar and wrist. Jumpers worn were of an iridescent silk taffeta, the colors of which shown in waves of lavender and deep greens, as they danced and moved about. A triangular scarf of beautiful floral design, with heavy fringes, was worn over the shoulders.

As no doubt, worn throughout Slovenia, a black apron, embossed in a rose

print, and edged in black lace ruffle, was tied at the waist, and worn over the jumper. There she was a beautiful Slovenian girl, smiling, proudly, wearing a symbolic dress of Slovene heritage, and one who also wore a red carnation in her hair. While dressed in this manner, the club performed countless concerts in the St. Vitus school and auditorium. Tickets to the concerts were at a premium, with exceptions made to the standing-room patrons.

One could still hear the thunderous applause from all attending, and the many encores received. The auditorium seemed to sway in rhythm, as our wonderful audience joined together, and sang in beautiful harmony, their hearts bursting with pride, as they were able to express themselves in songs of their beautiful motherland.

Many a tear was wiped away as they sang the rendition of "Kje je moj mili dom?" or "Where is my humble home? The club also sang and entertained during the holidays at many nursing homes, and also was invited to sing in Barberton, Ohio.

As the years past, high school entrances were upon us. Those were followed by engagements and weddings. Many members were called to their eternal rest. Slowly we disbanded, but one thought always remained, and that was, that some day we would meet again.

After so many years, the day finally arrived. On Tuesday, September 14th, a group of Baraga Glee Club

members met with our beloved Eleanore Karlinger, at her residence, The Country Place in Wickliffe, Ohio. Our meeting, a happy occasion, was very special, as we celebrated Eleanore's 87th birthday. Outdoors was a cover of cloudless blue, added to the excitement within.

Words cannot describe the inner glow felt from within as members entered the room, and glanced about to be met by smiles, and warm embraces from their friends of along ago. Physical changes were evident but one can never erase a smile.

Sitting at the center table was Miss Kay, with her lovely smile, that has never left her, as she greeted every member individually.

What does one say, after so many years of separation?

Pictures and albums were passed throughout the group, bringing back memories of days gone by. Remember the big red moving truck of Mr. John Oblak? How many were the times that we filled the truck to capacity, leaving just enough space to close the back platform? Zak and Martincic's Farms were especially visited throughout the summer months. The hayrides, and just sitting around a bon-fire in the stillness of the night with shadows in the dark, provided on a lovely moon-light night, as we sang, "Shine on Harvest Moon." We never seemed to mind the crisp air as we wore our knit emerald-green sweaters, with a BG

emblem on the front panel, and our names embroidered on our pocket. How proudly we wore our sweaters, telling everyone we were members of the Baraga Glee Club.

Here we are so many years behind us, reminiscing at our reunion. So nice to see some of the husbands present. Al Koporc with wife Agnes Koporc, Pete Ruminiski wife (Janette Lokar), Tony Baznik wife (Valerie Per) and Eddie Kenik with wife (Millie Virant). Other friends present were Tony Grdina, our photographer, and friend Joseph Zelle. We were entertained by Tony Baznik playing his accordion. As is the case, where there is music, songs are to be sung. "Ramona," and "Regoment po cesti gre" a few of the club favorites were sung.

Refreshments were served, and as always the hands of the clock on the wall were telling us this perfect day would soon come to an end. As we exchanged our good-byes all must have left with a feeling of great wealth, for having such a group of wonderful friends.

We missed the many members unable to attend, but often heard mention of them in conversations throughout the group.

Many thanks to Tony Grdina for pictures taken, and to Ann Tomsick for the beautifully decorated cake.

A special thank you to the committee, Pete and Jeanette Ruminiski, and Al and Agnes Koporc for having made a dream come true. Friends like you so good and true that will let the rest of the world go by. We will meet again. To our dear Miss Kay we say, "Thank you" for having us share the day with

you, and also for the many wonderful years in the past. You will always be in our hearts and prayers. God bless you, Miss Kay. One of your Slovensko dekle. --A.S.

Donations

Thanks to the following subscribers for their generous donations to the Ameriška Domovina:

- Rose Blatnik, Cleveland - \$5.00
- Vincent Lauter, Barberton, Ohio -- \$10.00
- Mrs. John Hocevar, Willoughby Hills, OH -- \$10.00
- Marijan Merala, Daviess CA -- \$10.00
- Rudi Knez, Cleveland -- \$10.00
- Mary Hoscak, Willoughby Hills, OH -- \$10.00
- Drago Udovic Wickliffe, OH -- \$5.00
- Vladimir Pregelj, Washington, DC -- \$5.00
- Tonica Simicak, Kirtland, OH -- \$10.00
- John Kustec, Richmond Heights, OH -- \$5.00
- A. J. Pogachar, Lorain, OH -- \$5.00
- Victor Tominec, Richmond Hts., OH -- \$10.00
- Alice Kuhar, Cleveland, OH -- \$10.00
- Connie Schultz, Willoughby, OH -- \$10.00
- Marie Koncar, Euclid, OH -- \$11.50
- Mr. and Mrs. Stan Krulc, Willoughby Hills, OH -- \$10.00
- Frank Branisel, Euclid, OH -- \$10.00
- Donald Anzells, Mentor, OH -- \$10.00
- Ivan Berlec, South Euclid, OH -- \$10.00
- Eugene and Ruth Abbott, Parma, OH -- \$10.00
- Maria Zobec, Cleveland, OH -- \$10.00
- Karl Zorjan, Berwyn, IL - \$10.00

Jadran Singing Society Concert - Dinner-Dance Highlights 80 Years

On Saturday, Nov. 13, the Jadran Singing Society will present its Annual Fall Concert/Dinner/Dance at the Slovenian Workmen's Home, 15335 Waterloo Road. A delicious home-cooked meal consisting of wedding soup, breaded chicken, roast pork, home fries, vegetable, salad, rolls and butter, plus coffee and dessert will be awaiting you from 5 to 6:30 p.m.

The program, entitled "20th Century Memories" is under the direction of Fred Ziwich and will take you through a span of almost 80 years of Jadran's existence.

Included will be a pot-pourri of many familiar

songs we have sung through the years. In addition, there will be a solo by Margie Candow and a duet by Florence Unetich and Angela Zabjek, our Jadran song-birds.

The Fred Ziwich Orchestra will play for your dancing pleasure at the conclusion of the program which begins at 7 p.m. Tickets are \$18 and are available from any Jadran member, or by calling Dolores Dobida at 440/951-1694 or Betty Rotar at 216/481-3187. The Polka Hall of Fame at the corner of E. 222nd St. and Babbitt Road also has tickets.

--Betty Rotar, President, Jadran

HomeEquity-o-matic*

No closing costs • No application fee
No title cost • No points • No appraisal cost
No annual fee for the first year

4.99% APR
INTRODUCTORY RATE
FIRST SIX MONTHS

8.00% APR
THEN 1/4% BELOW PRIME RATE
LIFE OF THE LINE \$10,000+*

This special Home Equity Line of Credit blends your higher-cost debt into one, lower monthly payment.

CHARTER ONE BANK

TOLL FREE 1-800-766-4141

www.charterone.com

* Interest may be tax deductible (ask your tax advisor). Introductory specials apply to first six months after loan closing. Fully indexed APR (annual percentage rate) applies to your account on the seventh month. For the 4.99% introductory rate option, up to 85% of the appraised value, less any outstanding indebtedness, that have a minimum \$10,000 draw or balance transfer at time of funding activation, the APR will be 1/4% below the highest Wall Street Journal Prime for the life of the line, currently 8.00% APR. For the 100% option (up to 100% of the appraised value, less any outstanding indebtedness) introductory rate of 6.99% APR for the first six months and starting in the seventh month 16% APR. Monthly payments of interest only required until maturity. Balloon principal payment at maturity or refinancing at lender's option. Annual fee of \$50 waived for the first year. Property insurance required. Lines of Credit available only on owner-occupied homes (1-4 family). Subject to our underwriting standards, which are available on request, and our property appraisal. Offer good on new line-of-credit relationships only and subject to change without notice. APRs effective November 1, 1999.

– Vesti iz Slovenije –

Slovenija predseduje Varnostnemu svetu ZN – Enomesečni mandat

Dr. Danilo Türk, slovenski veleposlanik v Združenih narodih, je od ponedeljka predsednik Varnostnega sveta te organizacije. Mesto predsednika se menja od meseca do meseca po ustaljenem ključu in tako pridejo do njega vse članice VS, stalne in nestalne. Z 31. decembrom se pa konča slovensko članstvo v VS, ki je trajalo dve leti, njena naslednica bo Ukrajina, Slovenija lahko ponovno kandidira šele čez 10 let.

Interpelacija zoper finančnega ministra odložena – SDS in SKD se še usklajujejo glede vsebine besedila

Do napovedane vložitve interpelacije zoper finančnega ministra Mitje Gasparija pretekli teden ni prišlo, prvaki strank SDS in SKD pa ta teden usklajujejo besedilo interpelacije. SKD imajo pripravljeno obsežno dokumentacijo zoper Gasparija, predvsem v zvezi s privatizacijo bank. Pri SDS pa so bolj skopi s podatki o tem, kaj konkretno očitajo Gaspariju. Janez Janša je rekel, da "o vsebini ne bomo govorili, dokler ne bo pripravljena oziroma vložena". Baje se pa pri SDS zanimajo predvsem za nepravilnosti v obrambnem ministrstvu. Čeprav so v SDS in SKD odločeni za interpelacijo, ni jasno, pri katerih drugih poslanskih skupinah naj bi dobili več podpore oziroma poslancev, pripravljenih glasovati proti Gaspariju.

Dr. Franc Rode na Sv. Urhu

Preteklo nedeljo, 31. oktobra, je bil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode v podružnični cerkvi sv. Urha v Dobrunjah somaševalec pri spravi pobožnosti za vse žrtve vojne in revolucije. Nadškof

Rode je izrazil globoko obžalovanje za vse nasilne smrti, ki so jih povzročili kristjani, ter pozval k molitvi in obuditvi spomina na Slovence in Slovenke, ki so padli med vojno, ne glede na to, na kateri strani so se bojevali. (Tekst nadškofovih besed bo objavljen v naslednji AD, op. ur.)

Ustanovljena posebna komisija za volilni sistem in ustavne spremembe

Pretekli četrtek je Državni zbor z glasovanjem 63 za, 4 proti, ustanovil posebno komisijo za volilni sistem in ustavne spremembe. Naloga komisije je, da pripravi novo volilno zakonodajo za parlamentarne volitve leta 2000. Predsednik komisije je Janez Podobnik, predsednik parlamenta, podpredsednik pa Borut Pahor (ZL). Med 18 člani so tudi predsedniki treh drugih parlamentarnih strank in sicer Janez Janša (SDS), Lojze Peterle (SKD) in Zmago Jelinčič (SNS). Komisija bo pri svojem delu upoštevala rezultate referendumu leta 1996 (v prid večinskemu sistemu) in s tem povezano odločitvijo ustavnega sodišča.

Možna prepoved izvoza rdečega mesa

Razburjenje v Sloveniji je sledila vesti o možni prepovedi s strani Evropske zveze izvoza rdečega mesa, mesnih izdelkov in mesa divjadi iz Slovenije v EZ. Vzrok za to nevarnost je po mnenju kmetijskega ministra Cirila Smrkolja v tem, da slovenski veterinarski zavod ni spoštoval in izvajal predpisov. Ponovna inšpekcija EU bo sredi tega meseca, od te bo odvisno, ali bo EU s 1. februarjem 2000 prepovedala izvoz slovenskega mesa v države EU.

Tečaj tolarja – Srednji devizni tečaj Banke Slovenije za 2. nov.: 1US\$ = 187 SIT, kanadski pa 127,62 SIT.

Iz Clevelanda in okolice

Martinovanje—

V soboto, 13. novembra, ima Belokranjski klub martinovanje, in to v SND na St. Clair Ave. Začetek bo ob 6.30 zv., za ples igra Tony Klepec orkester. Klub vabi vse rojake na to vedno veselo prireditev. Za vstopnice in več informacij, pokličite 216-481-3308 oz. 216-289-0843. (Gl. str. 10)

Jesenski koncert—

Pevski zbor Jadran vabi na svoj jesenski koncert, ki bo v soboto, 13. novembra, v SDD na Waterloo Rd. Večerja bo servirana v spodnji dvorani od 5. do 6.30 zv., koncertni nastop sledi ob 7h, nato bo ples, za katerega bo igral Fred Ziwich orkester. Koncert bo krstni nastop novega Jadranovega pevovedje g. Ziwicha. Za vstopnice, kličite Betty Rotar na 216-481-3187. (Vstopnica: \$18).

Spominjali se bodo—

V nedeljo, 21. nov., bo v cerkvi Marije Vnebovzete maša ob 10. uri dop. za ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Tabor DSPB vljudno vabi Slovence in tudi tu rojene, da se udeležijo te spominske maše.

Krofi in rezanci—

Oltarno društvo sv. Vida ima prodajo krofov in rezancev v soboto, 13. nov., od 8h zj. dalje, kot običajno v šolskem avditoriju.

Novi grobovi

Frances Legat

Dne 1. nov. je umrla 102 leti stara Frances Legat, rojena Medved na Ostrožnem Brdu, Slovenija. V ZDA je prišla l. 1913 in živela na E. 61 St., zadnja leta pa v Euclidu, po smrti prvega moža Antona Pirnata l. 1923 se je poročila s Thomasom Legatom, ki je umrl l. 1986, več let sta lastovala in vodila grocerijo, nekaj let je bila zaposlena pri National Acme in tudi pri Richman Bros. Bila je zelo aktivna v slovenski skupnosti. Predsedovala je društvu št. 442 SNPJ 44 let, bila podpreds. Kr. 2 PSA 36 let, sodelovala pri ustanovitvi Mladinskega kr. 2 SNPJ, aktivna v več drugih slovenskih in ameriških organizacijah. Bila je mati Florence Zalokar (r. Pirnat), 2-krat stara mati in 9-krat prastara mati. Pogreb bo v soboto, 6. nov., v oskrbi Želetovega zavoda, s sv. mašo v cerkvi sv. (dalje na str. 16)

Zadovoljen z obiskom—

Preteklo soboto in nedeljo se je mudil v našem mestu Janez Podobnik, ki je predsednik slovenskega parlamenta. Imel je več srečanj s tukajšnjimi rojaki, nekatera tudi z ameriški ustanovami oz. ljudmi. Za del obiska ga je spremljal veleposlanik Dimitrij Rupel, sam obisk je pa organiziral konzul Anton Gogala. Z obiskom je bil Podobnik zelo zadovoljen, je povedal konzul Gogala, ki odpotuje danes v Slovenijo, vrnil se pa bo 22. novembra. Iz Clevelanda je odpotoval Podobnik v Kanado, kjer se je srečal tudi s kanadskimi rojaki. Več v naslednji številki AD.

89. obletnica—

To nedeljo praznuje Ameriška dobrodelna zveza svojo 89. obletnico ustanovitve (kot Slovenska dobrodelna zveza) z banketom v SND na St. Clairju. Med programom bo izrazila posebno priznanje vsem članicam in članom, ki letos obhajajo 50 neprekinjenih let v njenih vrstah. Več teh bo na banku tudi prisotnih, kot gostje ADZ.

Ob Zahvalnem dnevu—

V dneh 25. (Zahvalni dan) in 26. bo tradicionalna Zahvalni dan polka zabava, ki jo organizira radijski napovedovalec Tony Petkovsek. Središče bo v hotelu Marriott v mestnem središču. Sodelovalo bo več polka ansamblov. Za vstopnice, pokličite Kollandrovo agencijo oz. se ustavite pri njih na 971 E. 185 St. (216-692-1000 ali 800-800-5981). V soboto, 27. nov., ima Polka Foundation prireditev, na kateri bodo ob kulturnem programu izročili priznanja raznim posameznikom in društvom.

Spominski darovi—

Ga. Štefka Zidar, Wickliffe, O., je darovala \$20 v spomin moža Williama ob 3. obletnici njegove smrti (6. novembra). Ga. Milena Dovič, Euclid, O., je prav tako poklonila \$20, v spomin moža Milana. Ga. Ivanka Košir, Cleveland, O., je pa darovala \$44, v spomin 4. obletnice smrti njenega moža Janeza. Darovalkam naša iskrena hvala za podporo.

Koledar—

Organizacije so vabljeni, da nas obvestijo čim prej o datumih njih prihajajočih prireditev, tako za angleški kot za slovenski del.

LARRY HAMEL-LAMBERT / PLAIN DEALER PHOTOGRAPHER

MED SVOJIM URADNIM OBISKOM V ZDA IN KANADI PRETEKLI IN TA TEDEN se je predsednik Državnega zbora Janez Podobnik mudil dva dni tudi v Clevelandu. V nedeljo je dnevnik *Plain Dealer* o obisku poročal in tudi objavil foto zgoraj, na katerem sta Podobnik in veleposlanik Slovenije v ZDA Dimitrij Rupel. Med drugim je dejal Podobnik: "Slovenija je majhna in gospodarsko uspešna država, vendar mora povečati svojo razpoznavnost v ameriški družbi. Del mojega obiska je namenjen temu, drugi del jo razpoznavnost v ameriški družbi. Del mojega obiska je namenjen temu, drugi del obiska pa izdajanju osebnih povabil vplivnim kongresnikom in senatorjem, ker nas izkušnja uči, da vsak, ki obišče Ljubljano in Slovenijo in vidi dejansko stanje, postane zagovornik naše države." Posebno Slovenska tiskovna agencija je obširno poročala o Podobnikovem obisku v ZDA in Kanadi, vključno z opisovanjem njegovih številnih srečanj s slovenskimi skupnostmi v obeh državah. Poročila bodo posredovana v ZD naslednjič.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692
Telephone: 216/431-0628 – Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec – Publisher, English Editor
Dr. Rudolph M. Susel – Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Kosir

NAROČNINA:

Združene države Amerike in Kanada:

\$30 letno za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)

Dežele izven ZDA in Kanade: \$40 letno (v ZD valuti)

Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency

Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent currency

Slovenia: \$160 per year (air)

AMERICAN HOME (ISSN 0164-680X) is published weekly for \$30 per year by American Home Publ. Co., 6117 St. Clair Avenue, Cleveland, OH 44103-1692. Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio. POSTMASTER: Send address changes to AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692.

No. 42

November 4, 1999

O ureditvi množičnih grobišč

Izjava komisije pravičnost in mir

Predsedniku Republike Slovenije,
državnemu zboru RS,
vladi RS,
varuhu človekovih pravic RS

Slovenska država je zavezana spoštovanju dostojanstva človeške osebe. Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Ustava Republike Slovenije in splošna moralna in pravna načela, ki so v veljavi v sododnem demokratičnem svetu, postavljajo pravico do osebnega dostojanstva v ospredje temeljnih človekovih pravic. Pravico do osebnega dostojanstva ima človek tudi po smrti.

Slovenska država svoje naloge zagotavlja spoštovanje človekovega dostojanstva ne izpolnjuje vedno in povsod enako dosledno. Med najtežje izpustitve le-te zanesljivo sodi nemaren odnos do žrtev medvojnih in povojnih pobojev, ki jih je zagrešila revolucijska oblast. Razložek med ravnanjem naših oblasti ter vnemo in skrbnostjo, s katero mednarodna skupnost raziskuje množična grobišča in išče krivce za nezastarljive zločine proti človeštvu v Bosni ali na Kosovu, je velik.

Bližina praznika vseh svetih in dneva mrtvih (*to sta bila 1. in 2. nov., a je izjava datirana 25. okt. in ni bila na voljo prejšnji teden, op. ur. AD*) ter trajna neurenost množičnih grobišč, ki se je še posebej pokazala ob nedavnem odkritju pri Mariboru, narekujeja Komisii Pravičnost in mir, da javno opozori na to nerešeno vprašanje.

Res je, da je od maja in junija 1945 preteklo več desetletij ter je zato identičnost žrtev in odgovornost krivcev težje ugotoviti. Kljub temu so sorazmerno zlahka izvedljive nekatere najnujnejše naloge, ki jih z vidika človekovega dostojanstva, do katerega ima človek pravico tudi po smrti, nalaga slovenskim oblastem obstoj množičnih grobišč na ozemlju Republike Slovenije.

Tako je mogoče in tudi potrebno s primernimi razpisi spodbuditi znanstvene institucije, ki so kvalificirane za zgodovinsko raziskovanje, da objektivno in celovito raziščejo te poboje in njihove nosilce.

Prav tako je potrebno ugotoviti vse kraje, kjer so množična grobišča ali grobovi posameznih žrtev. Zgolj simbolna ureditev nekaterih grobišč ni dovolj. Če so žrtve pokopane na neprimernem kraju, je potrebno posmrtno ostanke izkopati, zanje urediti primerne kostnice ter jih dostojno pokopati. Kjer je mogoče, naj se ugotovi identiteta žrtev. To je s sodobnimi medicinskimi metodami veliko lažje izvedljivo, kakor se navadno misli. Vsa druga grobišča naj se označijo in uredijo kot pokopališča, s primernim spominskim znamenjem in na njih naj se opravi pogrebni obred.

Belokranjci vabijo

TRGATEV V BELI KRAJINI

CLEVELAND, O. - Ko te dni občudujemo čudovite barve, ki nam jih nudi narava, nam spomini uhajajo na našo mladost, na bogastvo jeseni, ki smo ga uživali v domovini. Ena najbolj bogatih darov je bila trgatev, in dnevi, ko smo iz grozdja pridelovali dobro kapljico, ki jo je sv. Martin krstil v vino. Bili so nepozabni dnevi.

Člani Belokranjskega kluba radi obujamo spomine na to pomembno jesensko tradicijo in na bogato obložene vinske gorice, ko smo v veselju z družino in prijatelji delili božje darove trte. Zato vsako leto prirejamo v slovenskem domu martinovanje, na katerega prijazno vabimo vse prijatelje dobre volje in prijetnega razpoloženja, da bi z nami preživeli večer ob okusni hrani, izbrani pijači in ob domači melodiji Toneta Klepca in njegovih fantov.

*Listje je odzelenelo,
grozdje dozorelo.*

*Ta pridni so nam mošt naredili,
da bomo lahko dobro vino pili.*

*Če si pravi veseljak,
pridi in se naigraj.*

*Belokranjci se bomo veselili,
da bomo skupaj pili.*

Na veselo srečanje v soboto, 13. novembra.

Odbor

SLOVENSKI TISK V VOJNEM BEGUNSTVU

Dr. Arnež spet preseneča

Trst/Gorica – Slovenski tisk v begunskih taboriščih v Avstriji 1945-1949 je naslov knjige, katere avtor je znani in zaslužni slovenski intelektualci ter veliki idealist dr. Janez Arnež, ustanovitelj in duša bogate in za slovensko kulturo zelo dragocene knjižnice v Škofovih zavodih v Šendvidu pri Ljubljani. Dr. Arnež je tudi ravnatelj Razisovalnega inštituta Studia Slovenica, to je ustanova, ki bistveno prispeva h krepitvi slovenskega kulturnega bogastva.

Najnovejša Arneževa knjiga dejansko rešuje iz pozabe vsaj nekaj tistega ogromnega dela, ki je bilo opravljeno v silno težavnih, rekli bi celo v nemogočih razmerah. Avtorjevo pisanje je skrbno dokumentirano, tako da ima bralec živo pred očmi vse glavne protagoniste v tistih nevarnih (dalje na str. 12)

Komisija predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, naj podaljša zakonski rok, ki omogoča izdajo mrljskih listov in se izteče maja leta 2000, ter ustrezni zakon novelira, da bo omogočal preprostejše poti za njegovo uveljavljanje. Državni zbor naj s posebnim zakonom pravno uredi tudi varovanje posmrtnih ostankov, ravnanje z njimi in njihov pokop.

Komisija Pravičnost in mir opozarja, da slovenska država že predolgo opušča dolžno zagotavljanje človeškega dostojanstva žrtev teh pobojev, s to opustitvijo pa se ohranja stanje trajnega kršenja človekovih pravic.

Komisija Pravičnost in mir tudi opozarja na moralno nesprejemljivost vulgarnega govorjenja o "preštevanju kosti" in podobnih izrazov, ki se s tem v zvezi pogosto pojavljajo v javnih glasilih. To ni samo moralno nesprejemljivo podcenjevanje prizadevanj za vsaj delno vrnitev človeškega dostojanstva več deset tisoč žrtvam revolucijskega nasilja, temveč tudi klevetanje spomina mrtvih, zato zasluži moralno in kazensko sankcijo.

V Ljubljana, 25. oktobra 1999

ANTON STRES, predsednik

DRUŽINA, Ljubljana, 31. okt. 1999

Zahvala

Štajerskega kluba

CLEVELAND, O. - Štajerci in Prekmurci se zahvaljujemo za lepo uspelo martinovanje, ki je bilo v soboto, 23. oktobra, zvečer v SND na St. Clair Ave. Hvala našim kuharicam, natakarjem, Stanetu Mejaču z njegovim orkestrom, in tudi Folklorni skupini Kres, katere plesalci in plesalke so nam tako lepo zaplesali, in sploh vsem, ki so nam pomagali.

Iskreno se še zahvaljujemo sledečim: cvetličarni Jimmyja Slapnika, ki nam je za naše martinovanje podaril večje število lepih nageljnov, kateri so krasili naše mize; uredništvu Ameriške Domovine za objavljanje naših dopisov in vabil; ter Tony Petkovšku in Ediju Mejaču, ki sta tako lepo na svojih radio oddajah vabila na našo Martinovo večerjo.

In, končno, našim odbornicam in članicam, za dobro pecivo, ter vsem, ki ste na kakršenkoli način pripomogli, da je naš letošnji Štajerski in Prekmurški večer nadvse lepo uspel.

Najpristronejša naša zahvala je pa namenjena vsem vam, ki ste se našemu vabilu odzvali in se nam 23. oktobra zvečer pridružili.

Na svidenje zopet drugo leto!
Odbor: M.W.

V BLAG SPOMIN

OB 3. OBLETNICI MOŽA,
OČETA, STAREGA OČETA
IN STRICA

ANTON GREGORC

Umrl dne 4. novembra 1996

Minila so že leta tri,
odkar si nas zapustil Ti.
Smrt Ti vzela je življenje,
končala Tvoje je trpljenje.

Zalujoči:

Zena Amalija

Sinovi: Anthony

John

Paul

Mark

Vincent (pok.)

Hčerke: Amalija

Mary Ann

Nada

Helen

Vida

snahe in zetje z družinami
brat Jože in sestra Marta
v Sloveniji

Richmond Hts., O., 4. nov. 1999.

Razstava in zbornik o domobranstvu na Slovenskem

Mati, domovina, Bog

BOGOMIR ŠTEFANIČ ml.

Družina, Ljubljana, 31. oktobra 1999 - Razstavo - odprta je bila v sredo, 20. oktobra, ogledati pa si jo je mogoče do januarja 2000 - spremlja tudi zbornik z istim naslovom, ki se osredinja na prikaz razvoja domobranstva in ključnih dogodkov od jeseni 1943 do maja 1945.

Namen projekta, ki je plod dveletnega strokovnega dela in ga je denarno podprlo ministrstvo za kulturo, je, kot je v uvodu zbornika zapisala avtorica razstave Monika Kokalj Kočevar, "dati predvsem široko vedenje, da bi skušali razumeti dogajanje med drugo svetovno vojno". Ta cilj želi doseči z vizualno učinkovito predstavitvijo nekaterih dokumentov, fotografij, filmskega gradiva, predmetov in uniform.

Zbiranje gradiva za razstavo - njen naslov je povzet po geslu z domobranskih protikomunističnih zborovanj - je teklo tudi na terenu, vendar pa so se snovalci razstave pri tem srečevali z nekaterimi težavami. Po besedah avtorice je pri ljudeh zelo malo ohranjenih stvari, ki bi spominjale na sodelovanje pri domobrancih, saj so jih iz strahu uničili, uniforme pa so pogosto prebarvali in predelali za "civilno" uporabo. V takšnih okoliščinah je velika dragocenost že vsaka fotografija, saj tudi teh ni veliko (med delom na terenu so jih zbrali okoli 250).

Toliko večje presenečenje so muzealci doživeli, ko so na podlagi v domačem in tujem tisku objavljenega vabila za sodelovanje pri razstavi iz Argentine dobili odlično ohranjeno uniformo generala Leona Rupnika, iz ZDA pa je prišel prav tako zelo dobro ohranjen domobranski plašč. Pri postavitvi razstave je sodeloval tudi Aleš Nose, lastnik zasebne zbirke uniform.

Tudi pri zbiranju pričevanj se zgodovinarji srečujejo s težavami, saj so ljudje pogosto nezaupljivi in neradi govorijo o dogodkih iz preteklosti. Tako je zelo težko priti do zvočnih zapisov pričevanj (avtorica raz-

"Domobransko" sobo obvladujeta figuri nemškega oficirja in domobranca, kar daje vtis, da je za postavljalce razstave prav (podrejeno) razmerje do Nemcev najpomembnejša prvina domobranstva. (Foto: B. Š.)

stave je pri večletnem delu lahko posnela le eno pripoved!) oziroma avtoriziranih pričevanj.

Ob predstavitvi razstave in zbornika je bilo postavljeno vprašanje, ali je ta projekt morda odgovor Muzeja za novejšo zgodovino na razstavo *Temna stran meseca*, ki jo je decembra lani pripravila skupina razumnikov ob publicistu Dragu Jančarju in zgodovinarju Vasku Simonitiju. Direktor muzeja dr. Iztok Durjava je to odločno zanimal, češ da je razstava *Mati, domovina, Bog* postavljena po popolnoma drugačni logiki kot *Temna stran meseca*.

Kakšna je torej ta logika? Razstava je postavljena v štirih sobah, ki ponujajo različne poglede na protikomunistični upor. Prvo sobo bi lahko imenovali "domobranska", saj predstavlja pogled na medvojne dogodke iz domobranskega zornega kota.

Časovna točka, na kateri obiskovalec vstopa v ta razstavni prostor, je leto 1943, kar lahko vzbuja določene pomisleke, saj se razstava tako zavestno odpuveduje predstavitvi širših okoliščin, ki so privedle do ustanovitve domobranstva v posameznih slovenskih pokrajinah.

Prostor obvladujeta figuri nemškega oficirja in domobranca - prvi podeljuje drugemu (nemško) odlikovanje, kar daje vtis, da je za postavljalce razstave prav (podrejeno) razmerje

do Nemcev najpomembnejša prvina domobranstva.

Med drugim si je tu mogoče ogledati filmske posnetke parade domobrancev, protikomunističnega zborovanja in domobranske prisega, pismo ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana, v katerem svari pred komunistično nevarnostjo, propagandne letake in plakate, uniforme slovenskih domobrancev ter fotografije, ki pripovedujejo domobransko zgodbo do umika iz domovine leta 1945 in tragične vrnitve.

V drugi sobi je prikazana identična tematska zgodba, vendar skozi partizanske dokumente. Osrednje mesto v njej zavzema bunker Edvarda Kocbeka, ki ga snovalci razstave razumejo in predstavljajo kot človeka, ki je "s svojo individualno izkušnjo nadgradil spopad in mu dal višji smisel ter dokazal, da je edino skozi izkušnjo posameznika mogoče doživeti temeljno izkušnjo dobrega in zla".

Partizanski pogled na domobranstvo se izteče v seznam usmrčenih gorenjskih domobrancev (to sicer lahko izvemo šele iz spremnega gradiva razstave), ki zapolnjuje celotno steno sobe. Seznam je rezultat študijskega dela Monike Kokalj Kočevar, na njem pa je trenutno 665 imen (avtorica predvideva, da je bilo vseh pobitih gorenjskih domobrancev okoli 800).

Tretja sobi želi pokazati nekatere ključne elemente, ki so spremljali domobranstvo po vojni - to pa so zlasti izrinjenost iz javnega spomina in ujetost v zasebnost štirih domačih sten, strah in nostalgija. Osrednje mesto zavzema v ležeči vitrini (krsti?) razstavljena uniforma generala Leona Rupnika, ob njej paje tudi Rupnikov kip, delo kiparja Franceta Goršeta. Za zvočno kuliso so uporabljene pesmi domobranskega pevskega zbora.

Razstavo v Cekinovem gradu si je ogledal tudi slovenski rojak iz Argentine Božidar Fink, ki se je v svojih zapisih in javnih nastopih veliko ukvarjal z vprašanjem domobranstva na Slovenskem. Kakšen je njegov pogled na delo muzealcev?

Ob odprtju razstave *Mati, domovina, Bog* je bilo rečeno, da je to sad naporenega strokovnega dela. Šlo naj bi za zgodovinski prikaz travmatičnega obdobja naše bližnje preteklosti, po katerem bi se bilo mogoče približevati objektivni resnici.

Zgodovinska resnica pa ni samo v ločenih dejstvih in njihovih naključnih pritikah, ampak morajo biti dejstva vpeta v splet dogajanj širšega obsega. Gre namreč tudi za vzroke in posledice zgodovinskih pojavov, ki jih je le v takem prikazu mogoče v celoti razumeti. Tega sem na razstavi pogrešal. Imel sem občutek, da stojim pred skromno zbirko - drugačna menda ni mogla biti - muzejskih eksponatov, ki so za razumevanje in opravičevanje malo povedni. Ničesar ni o vzrokih in namenih domobranstva, razen kolikor je to mogoče razbrati iz nekaterih bolj ali manj propagandnih besedil. Še manj je o zločinsko-tragični usodi domobrancev, ki je za dolgo zaznamovala kolektivno zavest slovenske družbe.

Čeprav bo razstava morda učinkovala kot pristopanje k odkrivanju zgodovinske resnice - o namenih prirediteljev si ne upam soditi -, domnevam, da bo nekaj razstavljenega gradiva delovalo propagandno in celo zavajajoče. Mislim na predimenzionirani figuri domobranca in Nemca pri podeljevanju odlikovanja, na ležečo vitrino v obliki krste, v kateri je Rupnikova uniforma, na celo stran imen v "partizanski" sobi brez pojasnila pod njimi, posebno pa na fotografijo vrnjencev, ko odhajajo s kranjskega kolodvora. Uniformiranci in civilisti, med njimi ženske, gredo z vso prtljago mimo nekaj partizanov, ki stojijo ob poti, kot da bi bili redarji. Ob sliki je velik odlok o amnestiji, s tem pa je zakrito, da so šli ti ljudje v trpljenje in smrt. Načelno ne zavračam prikazov vseh zgodovinskih dejstev, tudi če bi bila neprijetna. A prikaze je treba dajati tako, da je dejstva mogoče razumeti v zvezi z okoliščinami, ne pa, da se prepuščajo vnaprejšnjemu obsojanju. Razstava zbuja vtis, da pritiska domobranstvu pečat kolaboranstva in ga torej obsoja kot sramoten pojav. To pa bi bilo nezgodovinsko in skregano z logiko.

Za celovitejšo spoznavanje tistega obdobja bo treba še drugačnih pristopov, kot je ta razstava in deloma tudi spremljajoči zbornik. *Družina, 31. okt. 1999*

Zadnja soba obiskovalca popelje v naš čas, ki ga med drugim zaznamuje morija na slovenskih cestah, vojne po svetu, uničevanje okolja - pa tudi nerazčiščena vprašanja preteklosti, na kar opozarjajo posnetki maše za ubitimi na Teharjah in odkritja spominske plošče v Ljubljani.

Še nekaj besed o zborniku - prinaša tri prispevke Borisa Mlakarja, v katerih predstavlja vaške straže in prostovoljne protikomunistične milice, Slovensko

domobranstvo v Ljubljanski pokrajini in Primorsko domobranstvo.

Monika Kokalj Kočevar objavlja prispevek o Gorenjski samozaščiti, kustos Muzeja novejši zgodovine Vanja Martinčič v zapisu z naslovom Z rami ob rami/Schulter am Schulter predstavlja uniforme, pokrivala, obutev, opremo, znake, čine, odlikovanja in oborožitve Slovenskega domobranstva, Gregor Tomc izrisuje sociološki in psihološki portret domobranca, zbornik pa se izteče v dnevniški zapis Francija Goloba iz Dolenje vasi pri Šentjerneju, ki je vstopil k domobrancem januarja 1944, o vojni pa je, star le nekaj dni več kot osemnajst let, doživel tragično usodo tisočev soborcev. ■

Gostovanje Dramskega društva LILJA v Torontu

V nedeljo, 14. novembra, uprizori veseloigro "NA TANKEM LEDU" v cerkveni dvorani Brezmadežne Svetinje na Brown's Line in sicer ob treh popoldne.

Pridite, torontski in drugi rojaki, da se boste malce nasmejali ter pozabili na vsakdanje skrbi!

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD
5316 Fleet Ave.
Cleveland, Ohio
Tel. 216-641-0046

Moderni pogrebni zavod.
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoči.

CENE NIZKE
PO VAŠI ŽELJI!

Dr. Arnež spet preseneča

(nadaljevanje s str. 10)

povojnih letih, ko so ne le posamezniki, temveč cele množice trepetale za svojo usodo. Iz knjige zelo jasno izhaja, kako je tudi tisk, seveda skladno s takratnimi možnostmi in zahvaljujoč se iznajdljivosti, domišljiji in požrtvovalnosti nekaterih posameznikov, mnogo doprinesel, da so begunci laže prenašali težave in se pripravljali na vrnitev k normalnemu življenju, seveda daleč od rodne zemlje. "Slovenske kulturne dosežke v taboriščih je treba meriti – piše avtor – glede na okoliščine in objektivne možnosti ter težave, ki so bile velikokrat takšne, da je bilo treba veliko idealizma in poguma, da sta se kulturna in šolska struktura razvijali, kot sta bili zasnovani, in tudi izboljševali."

Poglejmo naslove posameznih poglavij: *Zbiranje in hranjenje taboriščnih tiskov, Domovina v taborišču, Slovenski taboriščnik, Taboriščnik, Domači glasovi, Novce, Dom ob Muri, Posavski zvon, Naša vez, Šola in dom, Cvetje v tujini, Tednik Slovenska beseda, Lepša bodočnost, Bogoljub v begunstvu in tujini, Slovenec v Tirolah, Slovenska misel, Za lepšo bodočnost, Monografi, Šolske knjige, Cenzura: UNRRA in angleška zasedbena oblast, Tiskarska oprema, Slovenski tisk in Koroški Slovenci, Epilog. Sledi daljši povzetek v angleščini, ki obsega kakih 90 strani od skupnih 350, kolikor jih ima ta Arneževa knjiga.*

Na koncu so na 10 straneh objavljene fotografije nekaterih zaslužnih posameznikov, med njimi prof. Zdravka Novaka ter fotografa Marjana Kocmurja, Franceta Kremžarja in še nekaterih drugih kot nekaj slik, ki zadevajo tiskarsko delo. Priložen je še zemljevid, na katerem je označenih šest krajev, kjer so bila taborišča za slovenske begunce v Avstriji.

Najnovejše delo dr. Janeza Arneža bo vsekakor vzel v roke vsakdo, kdor bo hotel dopolniti oziroma izpopolniti poznavanje polpretekle zgodovine svojega slovenskega naroda.

Naj še omenimo, da bo od 8. do 26. novembra v galeriji Družina, Krekov trg 1, v Ljubljani razstava *Slovenski tisk in fotografije iz begunskih taborišč v Avstriji (1945-1949)*. Odprtje bo v ponedeljek, 8. novembra, ob 4h pop.

DL (Novi glas, 28. okt. 1999)

O ZAHVALI

..., ki je danes skorajda ne poznamo več, če pa jo, je le-ta skorajda vedno le tisti skromni "hvala lepa", ki ga še največkrat kar skozi zobe in brez pravega razmisleka izrečemo. O zahvali bi rekli kakšno tudi zato, ker je sedaj čas jeseni, čas, ko so kmetje dokončno pobrali skoraj vse z njiv in v vinogradu; proti Martinovemu gremo, ko bomo pili novo vino in samo malo spomina je potrebno in že bomo pomislili tudi na to, da so se ljudje od vedno zahvalili Bogu in prej še drugim bogovom za vse, kar jim je narava v jesni dala.

Danes je drugače.

"Kaj je pogruntal!" bo rekel kdo, a tako je: Danes je drugače. So drugi časi.

Tako mi je reklo pred časom dekle v trgovini, ko sem plačal in se zahvalil, nerodno sem pobiral drobiž in mehanično je odvrnila tisti "prosim", ki gre k "hvala lepa" in ni dodala tudi svoje zahvale.

"Hitro, hitro, poberite že brž svoj drobiž, za vami so drugi ljudje," je rekla punca rdeče pobarvanih las s kovinsko modrim pramenom vmes.

"Saj so bili prej tudi pred mano drugi kupci, a sem mirno počakal," sem branil svoje obnašanje.

"Vi ste pa narejeni malce po starem, a ne? Najprej se pol ure zahvaljujete in nato pol ure pobirate drobiž. Tako kot moja mama," je bila nesramna, a bistra, prodajalka, ki se mi je izza naočnikov ironično smehljala.

"Pa veste, da ne bi smeli tako govoriti s stranko?" sem rekel odločno. Pokazal sem vso smešno odločnost nekoga, ki že ob vstopu v trgovino ve, da ga bodo nagulili! Po mojem so trgovine tudi narejene zato, da ti počasi in kar se da neboleče poberejo iz denarnice še zadnji bankovček.

"Vem, vem, a vi ste veliki in tudi kil imate preveč in taki ljudje niso hudobni!" je odvrnila in mi poredno pomežiknila: "Vi me našemu zabitemu šefu gotovo ne boste zatožili, mar ne? Tako je zabit, da ne ve niti tega, kje je stranišče!"

"Tega seveda ne bom storil, ampak vseeno..." sem hotel nekaj reči, ko me je prekinila ona: "Ampak, ampak, tralala, trilola, tudi to zgodbo že poznam. Taki ste kot moja mama!

Po starem narejeni, toda danes je svet drugačen, danes gremo sto na uro in ne kot moja mama, ki štarta pri vsaki stvari vedno s prvo; turbo brzine pa sploh ne pozna! Danes je svet drugačen, a moja mama tega ne ve in vi najbrž tudi ne." Še zadnjič sem poskusil: "Potem pa mora biti vaša mama mojih let!"

"O, to pa ne, je veliko mlajša, vsaj pet let mora biti mlajša od vas; tako: na oko rečeno," je bila vedno bolj predrzna smrklja, ki ji ni bilo še dvajset.

Končno sem pobral denar in ko sem se odpravljal, se mi je nasmehnila, tudi jaz njej. Ničesar ni rekla več. Še enkrat sem se neumno zahvalil in takrat sem zagledal pred seboj enega najlepših nasmehov, kar sem jih kdajkoli videl. Zabavala se je in tudi kupci v vrsti za mano so se muzali.

Odšel sem proti vratom iz velike trgovine Mercatone v Palmanovi, in ko sem bil že skoraj pri izhodnih vratih, sem za seboj zaslišal glas mlade prodajalke, ki mi je malo prej dala razumeti, da so časi drugačni, in tudi to, da sem star; vsaj tako sem jo jaz razumel. Petnajst metrov je bila oddaljena in zaklicala je iz za svoje blagajne: "Hej, vi, gospod! Ja, ja, vi! Ja, prav vi!"

"Je kaj narobe? Sem kaj pozabil?" sem vprašal; gledalo naju je vsaj petdeset ljudi in bilo mi je nerodno.

"Ne, nič ni narobe, samo vesela sem danes in, ker ste bili prijazni z mano, bi vam rada na ves glas pred vsemi rekla hvala lepa, tako, kot to reče moja mama, ki ima ista leta kot vi, morda je še starejša od vas. Lep dan vam želim!" je rekla nasmehljiva, stopila je na stol za blagajno, da bi jo ja vsi videli.

"Nasmejal sem se in rekel: "Lep dan tudi vam!"

Danes je drugače, a zahvala dobro dene vsakomur, tudi tistemu, ki vas v trgovini pri štetju denarja niti v oči ne pogleda.

Ko sem naslednjič zavil v Mercatone, sem spet čakal v vrsti pri njej, da bi ja videl, če spet ne bo rekla hvala. Patrizia ni bila nasmehljiva; da ji je tako ime, sem zvedel kasneje, ker jo je ravno prišla zamenjat kolegica na blagajno številka osem.

"Grem na čik pavzo, pridete tudi vi? Velikega telebana ni danes, baje ima mzlico; pridite, bova spila kavo skupaj!" (dalje na str. 13)

S E M I N A R

TORONTO, Ont. - V nedeljo, 5. decembra, ob 4. uri popoldne, bo v cerkveni dvorani na 611 Manning Ave., Toronto, seminar s sledečim programom:

Prof. Marija Markeš:

Pogled na slovensko Katoliško cerkev

Dr. Peter Klopčič:

Sprave še dolgo ne bo

Razgovor bo vodil: **Ing. Jože Škulj**

VSI VLJUDNO VABLJENI!

Slovensko-kanadski svet

Slovenski zdravniki cenjeni tudi v tujini

Trst/Gorica – V Ljubljani in Novi Gorici je od 20. do 23. oktobra potekalo drugo srečanje slovenskih zdravnikov iz matične države in tujine. Pobudo je dal Svetovni slovenski kongres zato, da bi se zdravniki med seboj povezovali in sodelovali. V okviru srečanja sta bila v Novi Gorici še občna zbornica Zdravniške zbornice Slovenije in Slovenskega zdravniškega društva. Slednje deluje že več kot 135 let, vanj je včlanjenih okoli 4500 zdravnikov in zobozdravnikov.

Minister za zdravstvo republike Slovenije Jereb je v dobrodošlici zdravnikom zapisal, "da je zdravstvo v Sloveniji ohranilo in še izboljšalo visok nivo, ki posamezniku in družbi omogoča normalno življenje". Minister za znanost in tehnologijo Marinček pa je poudaril, "da srečanja zdravnikov ohranjajo enoten slovenski intelektualni prostor, ki se ne razteza le v zamejstvo, ampak po vsej zemeljski obli". Dr. Jože Bernik, predsednik SSK, pa je opozoril, "da je tako doma kot po svetu veliko slovenskih talentov, tudi na zdravniškem področju".

Dr. Andrej Bručan, organizator srečanja, je sporočil, "da bodo enega od naslednjih srečanj pripravili v tisti državi na tujem, kjer dela več slovenskih zdravnikov, enkrat pa bo organizacija dodeljena zamejskim zdravnikom v Italiji". Predsednik Zdravniške zbornice Slovenije dr. Mirko Bitenc je dejal, "da je bilo današnje ozemlje Slovenije v preteklih stoletjih zibelka številnih pomembnih intelektualcev, znanstvenikov in predvsem zdravnikov, ki so vtisnili pečat širšemu evropskemu prostoru". Predsednik Slovenskega zdravniškega društva dr. Pavel Poderoš pa je menil, "da je v Sloveniji še preveč vzorcev iz preteklosti, ko je bilo izseljenstvo, vključno z zdravniki, v pretežni meri zaznamovano z negativnim predznakom; med izseljenci pa je veliko zdravnikov".

Na srečanju so obravnavali razne strokovne teme, ki so se nanašale na izkušnje in spoznavanja zdravnikov, pridobljena s prakso in delom, in na tista vprašanja medicine, ki so zdaj v Sloveniji aktualna. Priedili so okroglo mizo o depresiji in samomarih, "Slovenci smo se po številu samomorov povzpeli na nezavidljivo šesto mesto na evropski lestvici. Tudi s količnikom več kot 30 samomorov na 100 tisoč prebivalcev sodimo v sam vrh najbolj obremenjenih držav na svetu." Dr. Bernard Špacapan iz Gorice je v razpravah ob okrogli mizi obravnaval razmerje med samomori in pretiranim uživanjem mamil. Med sodelujočimi v razpravah je bil tudi dr. Silvester Lango iz New Yorka, ki je avtor različnih publikacij s področja kirurgije in ortopedije v ZDA in Švici.

M.

NOVI GLAS, 28. oktobra 1999

Progressive Slovene Women of America proudly offers the Fourth Edition of **Treasured Slovenian and International Recipes**

Name

Address

City/State/Zip

Number ordered _____ (\$15.00 + \$3. S/H each book)
(in U.S. Dollars)

Make checks payable to "PSWA COOKBOOK" Mail
to
15335 Waterloo Rd., Cleveland, OH 44110

Zlatomašnik LOJZE HRIBŠEK

Svetilnik vere in zvestobe

Ljubljana – Poleg v ameriških skupnostih, kjer deluje še sedaj, je slovenski duhovnik Lojze Hribšek slovesnost zlate maše obhajal tudi med svojimi slovenskimi rojaki v domači župniji Sv. Duh - Veliki trn. Nedelja, 11. junija, je privabila ne le domačine, temveč mnogo gostov, tudi skupino iz Združenih držav. Veselje za župnijo je bilo toliko večje, saj je jubilat ostal z njo tesno povezan in se med njene ljudi rad vrača.

Lojze Hribšek

čeval matematiko in fiziko na škofijski srednji šoli v kraju Greenwich. Pastoralno delo ga je vodilo po številnih župnijah, tudi v župniji Sv. Križa v Bridgeportu, ki jo je pred prvo svetovno vojno ustanovil slovenski duhovnik Mihael Golob in bil njen voditelj do svoje smrti leta 1950.

Ko je januarja 1967 v prometni nesreči umrl župnik dr. Andrej Farkaš, je Hribšek prevzel njegovo mesto in s tem skrb za slovensko župnijo Sv. Križa. Ustaljeno župnijsko delo so kmalu začele vznemirjati večje skrbi. Zaradi prenovitvenih mestnih načrtov je bilo področje, kjer je stala slovenska cerkev, določeno za razširitev lahke industrije.

Ker je v slovenski župniji že nekaj let hitro padalo število članov, je bila na škofiji že sprejeta odločitev, da bo župnija ukinjena, ko bo mesto odkupilo in podrlo vsa poslopja. Župnik Farkaš se je že vdal v mestni urbanistični načrt in se začel dogovarjati, da bi odškodnino za porušeno cerkev in župnišče dal za gradnjo slovenskega doma v Rimu.

Vztrajnost slovenske skupnosti in njenega novega dušnega pastirja pa je odločila, da župnija ni bila ukinjena, temveč preseljena v nekaj kilometrov oddaljeno mesto Fairfield. Tu so zgradili novo cerkev, cerkveno dvorano in župnišče ter jeseni 1972 v nove prostore preselili tudi vse dejavnosti.

Že pred tem je bilo treba uvesti nekatere novosti v življenje župnije, med drugim vsaj v nekatera bogoslužja tudi večjo vlogo angleškega jezika, da so lahko sodelovali tudi tisti, ki slovenščine niso več obvladali.

Župnija je zaživela novo dobo svoje zgodovine, še razširila svoje dejavnosti in postala pomembno slovensko središče v neposredni bližini New Yorka. V cerkev so začeli zahajati tudi ljudje iz neposredne sosesčine, ki pripadajo različnim narodnostim.

Tako je župnija začela dobivati tudi mlajše člane,

kar ji je prineslo nove možnosti dela in zagotovilo za njeno nadaljnje delovanje. Za najmlajše pa je bil ustanovljen župnijski otroški vrtec, ki je priznan kot eden najbolj urejenih v škofiji.

Lojze Hribšek je z župnijo ostal povezan vse do februarja 1992, ko je stopil v pokoj. Za dobro leto se je vrnil v Evropo, pomagal na več slovenskih župnijah, in se nato odločil za naseelitev na Floridi. Tu še vedno najde zadosti možnosti, da kot nedeljski pomočnik sodeluje v več župnijah. Dušnim pastirjem je dobrodošla pomoč, ko jih je treba nadomeščati v času odsotnosti ali v obdobjih obilnejšega pastoralnega dela. Z veliko zavzetostjo in podporo pa spremlja mlade ustanove, zlasti šolske, ki jih v zadnjih letih ustanavlja Katoliška cerkev na Slovenskem.

Slovenska župnija Sv. Križa v Fairfieldu je skupaj s svojim dolgoletnim dušnim pastirjem preteklo leto slavila 25-letnico preselitve in novega začetka. "Župnija Sv. Križa je izvrsten primer življenja katoliške župnije. Vaša liturgična srečanja, predanost verski vzgoji, skrb za potrebne in spoštovanje slovenskega kulturnega izročila so iz nje naredili svetilnik vere za vso škofijo Bridgeport," je ob tej priložnosti zapisal pastir krajevne Cerkve škof Edward M. Egan.

Pri tem je pustil neizbrisen del tudi njen voditelj, ki je četrto stoletja s podjetnimi sodelavci oblikoval zgodovino te slovenske skupnosti. "Velike in majhne odločitve, obojih je bilo v petindvajsetih letih veliko, sem vedno lahko preverjal pred očmi vseh faranov. Z zadoščenjem ugotavljam, da ni bilo nobenega pomembnega predloga, ki bi mi ga bili farani zavrnil. V vsem sem imel njihovo podporo in sodelovanje," je ugotavljal ob slovesu iz župnije.

B.K.

Družina, 31. okt. 1999

O ZAHVALI

(nadaljevanje s str. 12)

In sem šel za njo v prostor, kjer kadijo in pijejo kavo, tisto iz avtomata.

"Mama je bolna in jaz sem žalostna," se je skozi dim lahke cigarete skušala nasmehnuti.

"Ljubezem?"

"Ja, odšel je in niti ne vem, zakaj je to storil. In sedaj mi ne recite, da sem mlada! Ker mi to mama stalno govori!"

Prav to sem hotel reči.

"Si zelo žalostna?"

"Ja, zelo, zelo, zelo, strahno sem žalostna!"

JOŽE RANT

Buenos Aires, Arg.

Varovanje arhivskega gradiva – in še kaj

IV. del

Inštitut za slovensko izseljenstvo – Znanstvenoraziskovalni center (ZRC) Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU)

Ob treh popoldne (po preobilnem kosilu, ki bi zahteval *siesto*, posebno ker so vedno začeli z mastno in prezačinjeno juho!), smo šli na imenovani inštitut, ki je zazdal nastanjen na Gosposki 13, čeprav imajo upanje, da se kmalu preselijo.

Ker je na Gosposki, že to pomeni, da je stavba "gosposka", to se pravi, da odgovarja temu, kar so svojčas imeli za gosposko. Preselitev bi sicer bila koristna zaradi prostora, a ZRC bi igubil lepo in zgodovinsko pomembno stavbo.

Predstavil je inštitut in arhivsko gradivo dr. Marjan Drnovšek s sodelavci. Navzoči sta bili tudi dr. Janja Žitnik in dr. Helga Glušič, ki sta predstavili delo "Slovenska izseljenska književnost". Če ne bi bil že preobremenjen, bi si jo bil gotovo kupil, saj cena treh delov ni visoka.

Težišče raziskovalnih usmeritev inštituta so izseljenski procesi in organiziranost, kulturno delovanje in akulturacijski problemi slovenskih izseljencev.

V dvajsetih letih delovanja je inštitut objavil deset znanstvenih monografij, izdal osem letnikov revije "Dve domovini/Two Homelands: Razprave o izseljenstvu/Migration Studies",

"Minilo bo," sem rekel.

"Kot moja mama!" je rekla ona.

"Pa saj si rekla, da so časi danes drugačni. Imaš dobro mamo, ne?" sem rekel.

"Ja, zelo dobro mamo imam, toda vseeno sem žalostna!"

Potem sva ugasila cigareti in šla med ljudi. Ko sva se pozdravila in sem šel proti vratom, je rekla potino za mano: "Hvala, ker ste imeli pet minut časa zame! Danes jih zame ni imel še nihče!"

"Razen mame," sem rekel.

"Ja, razen mame," se je končno nasmehnila. ■

Jurij Paljk

NOVI GLAS, 28. okt. 1999

BRALCI

AMERIŠKE DOMOVINE! PRIPOROČAJTE NAŠ LIST!

okrog 500 znanstvenih prispevkov in devet števil informativnega lista.

Dr. Drnovšek nam je tudi izročil svoj kratek spis "Utrinki o odnosu Slovencev do izseljenskega arhivskega gradiva" (z angleškim prevodom) in še več drugih tiskovin, predvsem pa mladinsko knjigo risanko o Ameriki (pravilneje: ZDA), ki jo je spisal s sodelavcem, o kateri pa ne morem kaj več povedati, ker je skupaj z desetimi drugimi knjigami, ki so mi jih podarili, še na poti v Argentino. (Kanadčane in še bolj mene je zelo motilo to stalno istenje ZDA in njihovih prebivalcev z Ameriko in Amerikanci. Morda gre res za ustaljen izraz – pod vplivom ZDA, ne odgovarja pa dejstvu. Kadar nismo uspeli zlepa, smo jim pa očitali, malo v šali malo zares, nepoznanje zemljepisa.)

Kaj natančno dela ZRC, je silno zanimivo prikazano na izvorni način v majhni knjižici, ki je izšla l. 1998. Dr. Drnovšek je zelo vztrajal na tem, da sprejmejo kakršnokoli gradivo izseljencev; da ga bodo skrbno hranili; da pa ga bodo seveda uporabljali za študij in objavo; to zadnje, v kolikor bi bilo pravno (in etično) dovoljeno.

Po stari Ljubljani

Ostali del popoldneva do večerje (ki je bila vsak dan ob 19. uri, kar je seveda za vsakega Argentinca huda zahtevnost, predvsem poleti, ker potem navadno opolnoči postane lačen...), smo si ogledali stari del Ljubljane: Mestni trg, Novi trg, Kongresni trg, Zvezdo, tromostovje, stolnico, škofijo, rotovž itd., itd.

Na grad nas niso peljali, a marsikdo je v jutranjih urah še pred zajtrkom skočil kar peš tja gor. Z gradu se nudi lep razgled, grad samo pa po vsem videzu še obnavljajo, tako na zunaj kot znotraj.

Zgodovinski arhiv Ljubljana

V torek, 29. junija, je bil dopoldne ogled Zgodovinskega arhiva Ljubljana, na Mestnem trgu 27. Kratko ga je predstavil njegov direktor mag. Brane Kozina, Marjana Kos pa je imela predavanje in vodila praktični seminar o ravnanju z arhivskim gradivom društev. Povedala je, kaj je sploh arhivsko gradivo, npr., niso vsakodnevni računi, pač pa letni obračun (bilanca), torej o tistem, ki

(dalje na str. 15)

VLJUBEČ SPOMIN

OB SEDMI OBLETNICI NAŠE DRAGE MAME IN STARE MAME

JOŽEFA KUCHAR (ROJ. REBOLJ)

Umrla 4. novembra 1992

LJUBLJENA MAMA!
Za vse dobro Vam nihče plačati ne more,
zato upamo, da ste prišteta v nebeških zborih!

Žaluojači:

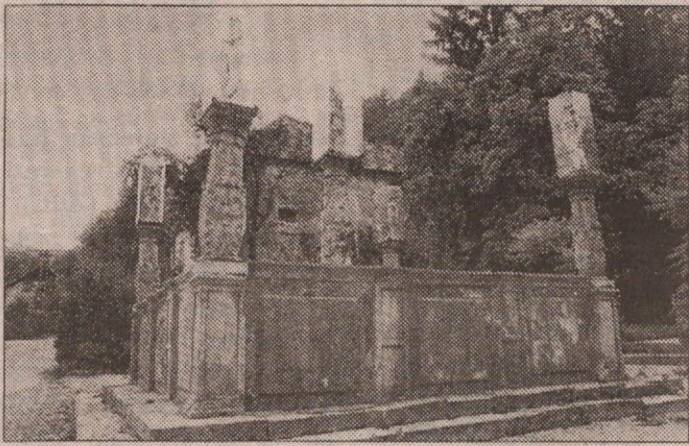
Alojzij, Bogomir, Frančišek in Stane – sinovi
Marcy in Metka – snahi
Uršula Marija – vnukinja
Andrej, Benjamin, Marko in Niko – vnuki
ter ostali sorodniki v Argentini, Sloveniji in Ameriki.

Neptunov vodnjak v Polhovem Gradcu

O graščini Polhov Gradec oziroma polhograjskem Novem gradu sem doslej že dvakrat pisal, in sicer enkrat splošno in drugič posebej v zvezi s spomenikom Kraljevi roži ali Blagajevemu volčinu.

Tokrat se bom osredotočil izključno na Neptunov vodnjak na dvorišču graščine, pred vhom v nekdanji eksotični park tako baronov Polhograjskih kot grofov Ursinijev Blagayev, ki so ga dali nosilci komunističnega režima posekati pred zimo leta 1945; zli usodi je zbežala le starodavna, bohotno razraščena lipa levo od fontane.

Znameniti studenec v varstvu boga morja, Neptuna, dobro poznan že dolgo, in vendar me je k sledečim vrsticam napeljalo podrobnejše preučevanje grško-rimske antične mitologije in slavne Berninijeve Fontana delle Quattro Fiumi na Piazza Navone v Rimu. Miselna zveza je bila namreč več kot očitna, zanimivo je tudi tesno časovno sosledje, oba vodnjaka pa sta zasnovala in uredila velika, da ne rečem izredno tankočutna, poznavalca staroveške dediščine: Gian Lorenzo Bernini je s svojo navonsko središčno fontano, nastalo v letih 1648-1651, svetovno znan (udeležen je bil tudi pri ureditvi manjše južne fontane na istem rimskem trgu), medtem ko za mojstra Neptunovega vodnjaka v Polhovem Gradcu ne vemo niti imena, čas nastanka pa je tudi ocenjen le

približno – šestdeseta leta 17. stoletja.

Vendar je znan naročnik naše umetnine, Marks Anton I baron plemeniti Polhograjski, esteta in pobudnik lepih umetnosti. Na polhograjski fontani je na imenitnem čelnem mestu, gledano od graščine proti parku, vklesan naročnikov grb, čisto v duhu srednjeveške heraldike; cesar Leopold I je namreč Marksu Antonu I ob podelitvi baronstva leta 1764 dovolil, da lahko na novo uporablja grb davno izumrlih vitevov Polhograjskih (von Billlichgraz) – navzdol obrnjen napeti samostrel z zlato puščico na modri podlagi.

Če se povrnem k simboli našega Neptunovega vodnjaka, nedvomno najlepšega, kar jih imamo na Slovenskem (in teh le le peščica!), takoj pade v oči izredno premišljena kompozicija, ki kljub navidezni statičnosti deluje izredno in dinamično in skrivnostno.

Le nadrobno poučeni ponavalec antične mitologije zazna v skupku figur temeljne zakonitosti morske svečane družbe – po grško se ji pravi *thiasos*, ki v temno modrih globinah obdaja vsemogočnega boga, rimskega Neptuna oziroma helenskega Poseidona.

Bogu morja je odrejeno častno mesto v kompoziciji na stebrastem figuralnem podstavku sredi pravokotnega korita, ograjenega s pokončnimi kamnitimi ploščami, v tem ko se na vseh štirih oglih postavljene stebre nosilci za kipe nimf.

Bradati Neptun je ponosno zravnjan, v desnici grozeče dviga trizob, ob nogah pa se mu zvesto vije velika kačjerepa riba – personifikacija prav tako morskega boga Nerea; ko je Neptunus, Saturnov sin, zadržan po opravih, ga Nereus rade volje nadomešča, včasih pa to isto nadomestno službo – vključno z razburkavanjem morskih širjav s pomočjo trizoba – opravlja prav tako morsko moštvo Triton.

Ker so bile vloge v antičnem mitičnem svetu jasno razporejene, nas niti malo ne čudi, da je nezna-

ni umetnik na podpornem stebru za Neptunovo in Nereovo plastiko uporabil prav Tritona, in sicer kot dvoobrazno bajeslovno bitje, ki je po eni strani zavezano vedeževanju, po drugi dvoličnosti.

Rožička iz školjčnih lupin na sencih vodnega demona ne delujeta nič več tako grozljivo kot nekoč davno in tudi grimasa obraza je prej hudomušna kot strašljiva, zato pa je nova Tritonova vloga kot nalašč primerna za simetrično namestitev dveh bronastih vodnih pip z zaključkom v obliki zmajevе glave, v ustih pravljicega bitja, iz katerih v živahnem curku žubori kristalno čista studenčnica.

Ker je bil Neptunus prvotno prav bog vodnih izvirov, rek in jezer, simbolična posvetitev studenca v Polhovem Gradcu svojemu prazavetniku ne preseneča.

Ostanejo nam še štiri ljubke, gole morske nimfe, ki v njih zlahka prepoznamo štiri izmed siceršnjih petdesetih božanskih sester Nereid, hčera boga Nerea in Okeanine Doris; skupaj s staršema te belopolte in dolgolase, v svetla dolga oblačila oblečene morske vile bivajo v srebrni votlini na dnu morja in idilično preživljajo svoje večne dni v petju, plesanju kola in igri z drugimi podvodnimi prebivalci.

Polhograjska Neptunova fontana pomeni torej zanimiv preporod antične misli in vere; stilno pripada sicer že pozni renesansi, vendar so opazne že tudi prve kalle evropskega baroka, ki naj bi se šele prav razbohotil na polju popolne osvobojenosti ter radoživosti telesa, misli in duše.

Kiparsko-klesarska stviri-

Denacionalizacija na vladnem situ

Poročilo o uresničevanju zakona

Ljubljana (Delo fax, 29. okt.) – Vlada je včeraj sprejela štirinajsto poročilo o uresničevanju denacionalizacijskega zakona. Kot je na tiskovni konferenci povedal pravosodni minister Tomaž Marušič, je bilo doslej vloženih 37.627 zahtevkov za denacionalizacijo, od tega 2194 predlogov na sodišče. Izdanih je bilo 27.746 odločb; v tej številki so vključene tudi delne odločbe, ki jih je 11.407. Ugodeno je bilo 17.318 zahtevkov za denacionalizacijo, delno ugodenih 1398, vsi drugi zahtevki pa so bili ali zavrženi ali zavrženi ali pa so bili postopki ustavljeni.

Dejansko gre za zelo obsežno gradivo, opremljeno predvsem s številnimi statističnimi podatki, ki so jih na pravosodnem ministrstvu zbrali od upravnih enot, ministrstev, ki vodijo postopke na prvi stopnji, in sodišč, prav tako pa od vseh resornih ministrstev, ki rešujejo pritožbe zoper prvostopne odločbe. Minister Marušič je opozoril, da podatki o številu izdanih odločb niso skladni s številom vloženih zahtevkov, ker lahko upravni organi o enem in istem premoženju glede posameznih delov tega premoženja odločajo večkrat – z delnimi odločbami.

V povprečju je bilo vrnjenega nekaj manj kot 50 odstotkov vsega premoženja skupaj, to je nepremičninskega, premičninskega, gozdov, kmetijskih zemljišč, stavbnih zemljišč itd. Tako je bilo vrnjenih približno 35 odstotkov kmetijskih površin, nekaj več kot 55 odstotkov gozdov, 36 odstotkov zahtevanih stavbnih zemljišč, 51 odstotkov podjetij, 58 odstotkov stanovanjskih površin, 63 odstotkov površin poslovnih prostorov, 32 odstotkov premičnin.

Iz poročila lahko razberemo, da je bil v primerjavi z lanskim letom narejen le minimalen korak naprej, tudi po besedah pravosodnega ministra je razlika malenkosten, zaradi česar smo tudi "od Evropske unije dobili negativko, kot je že znano", je dejal Marušič. Kljub temu je po ministrovem prepričanju storjen korak naprej. Spomnil je namreč, da je še pred dvema letoma govoril, kako ni politične volje za reševanje denacionalizacijskih problemov, danes pa je precej drugače. "Politična volja je." Tudi z ustanovitvijo urada za denacionalizacijo se je marsikaj premaknilo na bolje, trdi minister.

Direktorica urada za denacionalizacijo Marija Lukačič je povedala, da je vlada sprejela tudi vrsto operativnih ukrepov za pospešitev denacionalizacijskih postopkov. Tako je vlada sklenila, da bo na kadrovske področje zagotovila najnujnejše zaposlitve, in sicer iz prerazporeditve znotraj upravnih organov (gre za 44 zaposlitve, za kar bo zagotovljeno 174 milijonov tolarjev iz tekoče proračunske rezerve), saj je ugotovila, da je kadrovska zasedba v upravnih organih, ki izvajajo omenjene postopke, prešibka, v nekaterih primerih celo strokovno neprimerna.

Vlada je zagotovila denar za pokrivanje materialnih stroškov, ministrstvu za kmetijstvo je naložila, da pospeši dejavnosti pri izvajanju komasacij (prvi pogoj za vračanje je namreč zaključek komasacijskih postopkov). "Pričakujemo, da bo komasacija končana v letu dni in da bodo potem sploh lahko stekli denacionalizacijski postopki," je pojasnila Lukačičeva.

M. B.

V BLAG SPOMIN

13. OBLETNICE SMRTI
NAŠE LJUBLJENE
MATERE, STARE MATERE
IN PRASTARE MATERE

IVANA ŠEPIN

ki je umrla 6. novembra 1986.

Hvala, naša dobra mama,
vso ljubezen si nam dala,
vse moči in vse skrbi.
Pri Bogu srečna bodi Ti!
V naših srcih še živiš.

Žalujoci:

Anica Bostjancic Klammer
Veronika Janežič – hčerke
in številno sorodstvo

tev, domišljeno vpeta v arhitekturno - hortikulturni koncept graščine in parka, je dovolj kvalitetna, da daleč presega naše predstave o provincialni omejenosti kulturnega utripa na naših tleh pred tristo in več leti.

Dokončno je bil vodnjak izgotovljen leta 1696, ko sta bili na robu vodnega korita dodani miniaturni kamniti plastiki v majhnih nišah, natančno v osi levega in desnega vodnega curka iz pip Tritonovega stebra (po II. svetovni vojni sta izginili). Uporabljen kamen za ostenje fontane, podstavke kipov nimf in Tritonovo dvojnoobrazno kompozicijo je podpeški apnenec, kvalitetne plastike so iz marmorja.

Tudi Frančišek Robba, ki je dobrih devetdeset let po nastanku polhograjske fontane snoval trifiguralno kompozicijo Vodnjaka treh

kranjskih rek v Ljubljani, je nedvomno poznal tako slavno Berninijevo umetnino na Navonskem trgu kot malo znano našo, vendar po likovno-simbolični izpovednosti nič manjšo, stvaritev kamnitega sveta Neptunovega skupka; mitični *thiasos* namreč dovolj jasno povezuje Rim in Polhov Gradec!

Beneški in vendar ponašeni mojster je torej v stolnem mestu dežele Kranjske ustvaril nekaj popolnoma svojega, na stari lokaciji poznorenesančnega Neptunovega vodnjaka; kljub temu ob Robbovi vsakokratni personifikaciji naših voda zaznamo tudi jasen namig na odlično mojstrovo poznavanje antike – pod sleherni podobo ribe se namreč skriva prav prastari bog Nereus, zvesti služabnik Neptunov.

Rodna gruda
Ljubljana, št. 10, okt. 1999

Sedmi križ Virgila Ščeka

V Lokvi pri Lipici je iz zapuščenega viteškega reda templarjev ohranjen znameniti križ iz mesta Limoges v Franciji, kakršnih je v Evropi samo sedem – Dragoceno razpelo iz 12. stoletja je po prvi svetovni vojni odkril Virgil Šček, narodnozavedni primorski duhovnik in politik

Pred 51 leti, 6. julija 1948, je v Ljubljani umrl Virgil Šček, primorski duhovnik, politik, narodnoobrambni delavec, duhovni voditelj Primorcev, publicist in poslanec v italijanskem parlamentu.

Rodil se je 1. januarja 1889 v Trstu očetu Jožefu, strojevodji iz Gradišča pri Vipavi in materi Vincenciji Kante iz Velikega Dola. Bil je peti izmed osmih otrok. Obiskoval je nemško osnovno šolo in nižjo realno gimnazijo v Trstu.

Že v dijaških letih se je vključil v narodnoobrambno delo. Kot predavatelj je prepotoval deželo in se navduševal za krščansko socialno delovanje ter pisal v številne časopise: Soča, Slovenski branik, Omladina in ustanovil dijaški list Alfa.

Po študiju bogoslovja je bil 7. julija 1914 posvečen v znameniti tržaški cerkvi svetega Justa. Novo mašo je pel na Blejskem Otoku.

Virgil Šček je bil narodno zaveden duhovnik in je deloval kot publicist, urednik in pisec. Organiziral je številne verske in narodno obrambne dejavnosti. Prvega septembra 1918 je svoje duhovno poslanstvo nadaljeval v Loki, kjer je poglobljaj študij starocerkvene slovanščine in se zanimal za krajevne znamenitosti ter zgodovino.

Ob tem je odkril dragocen bronast križec iz 12. stoletja, ki izvira iz francoskega Limogesa. Takšnih križcev je ohranjenih le sedem. Sedmi križ je odkril prav Virgil Šček, čigar plodovito življenje in delo se je pogosto odvijalo v znamenju razpela...

Zaradi svojega vsestranskega narodno obrambnega delovanja je bil ves čas pod nadzorom italijanske policije. Maja 1921 je bil v goriškem volilnem okraju izvoljen v italijanski parlament. Dobil je 36.056 glasov. V parlamentu je vložil 46 poslanskih vprašanj in se z vsem srcem zavzemal za svoje rojake in tesno

sodeloval z Ivanom Trinkom.

Od 1. februarja 1927 do 1941 je bil Šček župni upravitelj v Avbru, kamor ga je poslal škof Fogar. Z vso vnemo se je posvetil župniji. Nova zakristija, popravilo zvonika, novi zvonovi in katoliški dom z dvorani. V Avber je povabil slikarja Toneta Kralja, da je poslikal cerkev.

Med leti 1932-1934 je bil zaradi "oviranja delovna režima in učenja slovenščine" dve leti konfiniran v domači fari. Spomladi 1940 je zaradi groženj fašističnega tajnika Campagne "moral izginiti s Krasa". Maja 1941 se je kot upokojenec brez pokojnine zatekel k župniku Antonu Požarju v Lokev, kjer je nadaljeval s pisanjem znamenitih Paberkov (14 rokopisnih knjig velikega formata).

Med drugo svetovno vojno je bil privrženec OF, vendar kritičen do KP. Ker je obsojal likvidacije in stalinistične metode, so mu začeli groziti s smrtjo. Na te grožnje je jeseni 1944 odgovoril s pridigo v lokaški cerkvi.

Kljub slabemu zdravstvenemu stanju je nadaljeval z narodno obrambnim delom. Zadnja leta svojega življenja je bil v hudem sporu s tržaškim, Slovencem nenaklonjenim škofom A. Santinom, ki se je zavzemal za uveljavljanje italijanstva na slovenskem podeželju.

Spor je dosegel vrhunec, ko je Šček začel odkrito sodelovati za priključitev Primorske k Jugoslaviji. Škof Santin ga je obtožil nepokorščine in ga suspendiral. Šček se je pritožil v Vatikan, ki pa njegovih izvajanj ni sprejel. To se je dogajalo v času, ko je bil Šček v ljubljanski bolnišnici, kjer je 6. julija 1948 za posledicami operacije umrl kot duhovnik, ker je bil škof Nežić tako obziren, da mu vatikanskega akta o suspenzu ni izročil. Pokopali so ga v Avbru.

Od kod limogeški križ v Lokvi? Najverjetneje ga je tja prinesel pripadnik francoskega viteškega reda templarjev. V Lokvi je bila v času križarskih vojn etapna postaja za oskrbovanje krščanskih vitezov, ki so prihajali tja po vzhodni alpski in kraški poti iz zahodnih, predvsem nemških dežel in se nato v Trstu vkrcavali na ladje, namenjene v Sveto deželo.

Svoje oporišče v Lokvi, blizu znane kobilarne Lipica, so templarji zgradili l. 1118, ko jim je oglejski patriarh Ulrik I. ta slikoviti kraj na jugovzhodnem Krasu podaril v trajno last. Še istega leta so tam postavili cerkev sv. Mihaela, predhodnico sedanje cerkve. V župnišču pa zdaj hranijo znameniti križec, ki ga je odkril Virgil Šček.

Tine Kristan

RODNA GRUDA

Ljubljana, št. 2, okt. 1999

VAROVANJE

(nadaljevanje s str. 13)

ima trajni pomen za zgodovino, znanost, kulturo.

Govorila je o urejanju in popisovanju gradiva, o tehnični opremitvi in označevanju. Predložila je veliko znanja o shranjevanju in varovanju gradiva pred poškodbami, uničenjem in izgubo, in kako zaradi tega urediti in opremiti arhivska skladišča (pravijo: depoji, kar kaže, da je fino, čeprav ostaja skladišče). Dala je tudi navodila, kako uporabljati gradivo za raziskovalno delo.

RS je trenutno razdeljena na več pokrajinskih muzejev. Zgodovinski muzej Ljubljana pa ima več enot: mesta Ljubljane, za ljubljansko območje, za Gorenjsko v Kranju, za Dolenjsko in Belo krajino v Novem mestu, enoto v Škofji Loki in enoto v Idriji. V arhivu je zaposlenih 38 uradnikov, ima 2500 arhivnih skupin in nad 7 tekočih km gradiva.

Ob posložitvi so nam dali nekaj pomembnih tiskovin, med katerimi omenjam Navodilo o pisarniškem poslovanju, varovanju in odbiranju arhivskega gradiva.

Državni zbor RS

Malo pred tretjo popoldne smo se sešli pred Državnim zborom (Šubičeva 4). Pročelje stavbe s številnimi kiparskimi simbolnimi kompozicijami, delo akad. kiparjev Karla Puha in Zdenka Karlina, napravlja kar dostojanstven vtis, čeravno je na prvi hip vidno, da je v marsičem pod vplivom časa in tedanje režimske mode. Je zamisel arh. Vinka Glanca, zidali so jo od 1954-9, iima 4 nadstropja in 2200 kv m površine.

V gradnji se je uporab-

Predsednik Državnega zbora lobira za NATO

Washington (Delo fax, 29. okt. 1999) – Predsednik slovenskega parlamenta Janez Podobnik je prišel na delovni obisk v Združene države Amerike. Včeraj (28. okt.) se je najprej srečal z direktorjem oddelka za jugovzhodno Evropo pri svetu za nacionalno varnost Christopherjem Hillom. Podobnik je v središču svojega obiska postavil lobiranje za priključitev NATU, Hill pa je po Podobnikovih besedah večino pogovora posvetil težavam s Srbijo.

Hill je predsednika slovenskega parlamenta takoj na začetku razveselil s predstavitvijo. "Pokrivam države Balkana in Slovenijo," je rekel tretji mož najvplivnejšega sveta ameriške politike. Ko so oblikovali direktorat za jugovzhodno Evropo, je bila vlada ogorčena, ker so Slovenijo priključili Bolgariji, Albaniji, Romuniji in nekdanjim jugoslovanskim republikam. Veleposlanik v Washingtonu Dimitrij Rupel, ki je spremljal Podobnika, je pojasnil, da ta gesta nima zlovesčih podtonov.

"V svetu za nacionalno varnost je bila izvedena reorganizacija. Ustanovili so direktorat za jugovzhodno Evropo, ki ga vodi Chris Hill, in vanj vključili tudi Slovenijo. To je edina država, ki se jim zdi zanesljiva in ki bi lahko kaj storila v prid dviga ravni v JV Evropi. Lahko bi vodila nekatere procese. Do te rešitve je prišlo samo tukaj. V zunanjem ministrstvu je ostalo vse po starem. Tam je Slovenija v oddelku za severno in srednjo Evropo. Po navodilih ministrstva sem Hillu izrazil začudenje. Razložili so nam, da je Slovenija edina dobra zgodba v tej skupini."

Hill je Podobniku zagotovil, da Slovenijo razume kot ustrezno kandidatko za NATO, in odsvetoval nepotrpežljivost. "Rekel je, da nima nobenega smisla govoriti o obrambnem sistemu Evrope, če ta sistem ne sega tudi čez jugovzhodno Evropo. Jugovzhodne Evrope ne morejo zavarovati, če Slovenija ne postane članica NATO-vega sistema." Datum morebitne vključitve v zvezo pa je ostal zavit v megleno prihodnost.

Predsednik senatnega pododbora za evropske zadeve senator Gordon Smith, ki je prvi pomočnik najvplivnejšega republikanskega senatorja Jesseja Helmsa, je takoj za tem Podobniku zagotovil, da njega ni treba prepričevati o potrebnosti vstopa Slovenije v NATO. "Senator Smith je rekel, da sam to podpira, da pa mora za vključitev glasovati 67 senatorjev. Zdaj jih je bistveno manj."

Hill in Smith sta večino pogovora posvetila težavam, ki jih imajo ZDA s političnimi razmerami v Srbiji. Do Miloševića so izoblikovali podobno stališče kot do iraškega predsednika Saddama Huseina. Dokler bo na oblasti, Američani ne bodo izdelali nobenih novih načrtov glede Srbije in nasprotujejo evropskim pobudam za ublažitev gospodarskih sankcij. Za zdaj je pakt stabilnosti še vedno edini načrt v obtoku. Po mnenju obeh ameriških sogovornikov je dobra stvar. "Evropo je treba pripeljati na Balkan, Balkan pa v Evropo. To je vse. Koliko bo pakt res uspešen, ne moremo vedeti. Če bo, bo zelo lepo, če ne bo, pa Bog pomagaj."

Ervin Hladnik Milharčič

ljalo samo domače gradivo, tako marmor kot kamen in les. Leta 1990 so prednji del združili s sosednjo stavbo, v kateri so prostori poslanskih skupin.

Vpliv časa je še bolj viden v notranjosti, kjer se v obeh dvoranih sovjetski model izraža celo v vodovodni razporeditvi sedežev nasproti prepomembnemu predsedstvu. Pravijo, da bodo v kratkem vsaj Državni zbor v 1. nadstropju preoblikovali. Upam, da bodo tedaj zboljšali svetlobo, zračenje in slušnost.

V sprejemni dvorani pred DZ je sicer impozantna freska akademskega slikarja Slavka Pengovca, ki na vseh štirih stenah prikazuje zgodovino Slovencev od naselitve do začetnega obdobja po 2. svetovni vojni. Prav 4. stran pa je precej zmaličena z zgodovinskimi pristranostmi oz. s tem, kar o freski mora pripove-

dovati vodič. Npr., Kočevsko zasedanje, za katerega ni bil nihče navzočih izvoljen po ljudski volji, ampak postavljen po KP, je predstavljeno kot neke vrste prvi slovenski parlament.

Vsekakor pa moram priznati, da sem stopil v ta hram slovenske novonastajajoče demokracije s posebnim občutjem narodne zavesti in ponosa ter nemalo ginjen.

Ker je bila zgornja dvorana DZ zasedena zaradi obiska predsednika Evropskega sveta, nas je najprej v dvorani Državnega zbora v kratkih in prisrčnih besedah pozdravil poslanec dr. Marijan Schiffrer, s katerim smo se seveda potem kar na debelo slikali in malo pokramljali.

(SE NADALJUJE)

Z AMERIŠKO DOMOVINO
STE VEDNO NA TEKOCEM

BRICKMAN & SONS
FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Misijonska srečanja in pomenki

1303. Še smo v prazničnem razpoloženju

praznikov Vseh svetih in Vernih duš. Na pokopališčih smo obiskali svoje drage in najdražje in za nje molili.

Čudovita jesen. Prelivajoče se zlatorumene, vijoličaste, rdeče in oranžne barve na krošnjah dreves. In ko posije nanje sonce, se zlijejo v mavrične odtenke. Modro nebo, sem in tja temno sivi oblaki, skoraj zakrivajo zadnje sončne žarke, kateri se potapljajo v žareče morje. Kmalu bo noč. Ne, nikakor noč, pač pa žareče sonce na obzorju -- čudovita svetloba -- večnost. Večnost, kjer se bomo srečali z našimi dragimi, tam pri Očetu.

Komaj je minilo dve leti, ko se je poslovil misijonar g. Karel Wolbang, in že nam je sestra smrt pobrala kar dva misionarja: 30. septembra misijonarja **Andreja Majcena**. Z g. Wolbangom sta skupaj misijonarila nekaj časa na Kitajskem. 21. oktobra pa je Gospodar življenja odpoklical misijonarja **Jožeta Cukaleta**, ki je deloval v Bengaliji na vzhodu Indije. Svoj rojstni kraj Vrhniko je zapustil tik ob koncu 2. svetovne vojne. Popolnoma se je asimiliral v življenje ubogih in zanje živel. Kot misijonar je bil indijskega ljudstvu oče. Bil je velik prijatelj Matere Terezije.

Od aprila meseca se je boril s težko, neozdravljivo boleznijo in, kot je sam rekel, "da počasi potuje k Očetu".

O veličini, delu in življenju misijonarjev ter njihovih žrtvah bi se dalo veliko pisati, in upam, da bo to tudi kdo storil. To kar sem sama napisala, naj bi bil skromen spomin ter njim v slovo od nas MZA sodelavcev, ki smo leta delali z njimi ter se veselili njih uspehov. Spomnimo se jih v molitvi. Draga misijonarja, spočita se v Gospodu!

"Iz jezuitske skupnosti" -- Janez Sever, bogoslovec, ki je trenutno na zdravljenju, je opisal njegovo delovanje in življenje v Kirgizstanu takole:

"Narod živi povsem drugače na podeželju kot pa v mestu. Če želiš videti in izkusiti, kako je ta narod včasih živel, preden je prišla "civilizacija", je treba iti v vasi in v "notranjost". Tam še živi marsikatera vrednota, ki je že v pozabi ali je bila "pohojena" v mestu. Da sem našel "ta pravi" Kirgizstan, je bilo treba čez mnogo prevalov in v visoke planine. Povprečna višina te dežele je nad 2700 m! V času mojega bivanja in dela v Kirgiziji sem vedno imel željo videti starodavne navade in prizore tega življa. Prejšnje poletje, junija, se mi je uresničila ta želja.

Včasih so vsi Kirgizci živeli v "jurtah". Jurta je njihov šotor. Sedaj, pozimi, živijo v vaseh, v dolinah. Polet pa gredo na "džajlo", mesto v gorah in na obale jezera, kjer počivajo in pasejo svoje črede ovac in konje. Vsaka vas ima svoj določen prostor, dogovorjen z drugimi vasmi že davno nazaj. Ko pridejo na kraj, jim vzame dva dni, da pošteno postavijo jurto. Vsa vas prevzme novo formo in vsi živijo kot ena velika družina. Najstarejši naseljenec ima največ avtoritete. Gostje, ki pridejo, so gostje vseh. Zato se, ko nenajavljen gost pride, vedno najde prostor zanj v kakšni jurti. Celo posebna, bolj okrašena jurta je postavljena. Na obali jezera Sum-Kul, 3000 m nadmorske višine, sem preživel dva dni in eno noč na džajli, kjer je bila vas s 13 jurtami. Bil sem s skupino, v kateri nas je bilo 7.

Napolnjen sem bil z mnogimi in močnimi vtisi. Čutil sem se, kako so bili prav vsi iz vasi tu, stari in mladi. V naši jurti je živela 84-letna stara mama. Otrok je bilo ogromno, kot po vsem Kirgizstanu! Živijo skromno, a veselo. Zelo pogosto si deležen smeja in preproste gostoljubnosti.

Ko smo se vzpenjali čez preval, da smo prišli do jezera in vasi, smo prišli do male, enosobne hišice iz gline. Tam je živela stara mama, ki je pazila na veliko skupino otrok. Ko nas je zagledala, je hitro prinesla ven na prag kruh in kislo mleko in ju preprosto ponujala. Nismo kaj veliko govorili z njo, ker nismo poznali jezika. Vendar smo vsi bili veseli in očarani od njene velike domačnosti in gostoljubnosti. Vse nas je prevzela ljubeznivost te preproste žene.

Misijonska Znamkarska Akcija -- Catholic Mission Aid

je registrirana v Columbusu, Ohio, ZDA. Je javna, nepridobitna misijonska dobrodelna organizacija, ki jo je ustanovil g. Charles A. Wolbang, C.M. Zbira darove za pomoč slovenskim misijonarjem, ki delujejo po svetu. Prosimo, da nam bodo prijatelji misijonov darovali še vnaprej finančno pomoč, ter se spominjali misijonskih potreb v svojih oporokah.

Za vsak dar Vam bomo hvaležni, kakor tudi misijonarji in ubogi, ki bodo vaših darov deležni. Za vse prejete darove izdamo potrdila za "Income Tax."

Glavni odbor MZA-CMA, Cleveland

Ko smo se bližali "vasi", so nam prihajali naproti mladi fantje, ki so nas vodili do prave jurte. Gospodar nas je takoj posedel in nam dal piti "kumis"-a, kislo konjsko mleko. Ko je čez nekaj časa videl, da bomo ostali, nam je hotel pripraviti ovco. Pečeno ovco. Preprosto smo sedeli, počivali in se pogovarjali. Potem so nam otroci razkazali okolje. Ostali bi lahko kolikor časa bi želeli, a že drugi dan smo se odpravili ter nadaljevali naše misijonsko popotovanje.

To srečanje s Kirgizijo, na tak način, med je spomnilo na starozaveznega Abrahama in njegovo gostoljubnost do gospodovih angelov. Čutil sem, kako je to ljudstvo pripravljeno za evangeljsko resnico. Skoraj bi rekel, da so jo že živeli! Takrat sem se zavedal, da sem se pričel učiti od njih. Janez Sever"

G. Janezu, bogoslovcu, želimo skorajšnjega okrevanja, da bo lahko končal študije in potem nadaljeval v Gospodovem vinogradu, kajti "polja so zrela, delavcev premalo".

Darovi. NN.-N.A. \$950: za bogoslovca koprškega semenišča \$600, za bogoslovca v semenišču Ggaba v Kampali \$350. Stana Oven \$100 za misijonarja. Vera Hawkins \$20 za bogoslovca. Ralph in Mary Coffelt za vzdrževanje bogoslovca \$300.

Dobrotnica misijonov nam piše sledeče: "Naša najmlajša hčerka je v maju graduirala iz pravne fakultete Notre Dame. Sedaj ima že službo in ravno kar je dobila svoje stanovanje. Ker sem tako navdušeno govorila o naših bogoslovcih (namreč od njene velike družine podpira več članov nekoliko bogoslovcev), se tudi ona zanima, če je še kakšen, eden ali dva, da bi ona svojo dobroteljsko obrnila v podporo slovenskih bogoslovcev. Prosim, sporoči mi."

Seveda, z velikim veseljem. Dobrotnikov še potrebujemo in bogoslovcev je tudi še v mariborskem in ljubljanskem semenišču, ki še čakajo na velikodušne dobrotnike. MZA-CMA je misijonska karitativna organizacija. Vsi sodelujoči žrtvujemo svoj čas in delo dobrovoljno, za božje plačilo. Je laična organizacija. S svojimi molitvami spremlja delo misijonarjev, ter materialno pomaga misijonarjem. Podpira bogoslovce za domači misijon v Afriki, Indiji, Vitenamu.

Finančna sredstva skuša MZA ustvariti sama z organiziranjem misijonskih piknikov, prodajami peciva, zajtrki itd. Razpošilja vse darove, ki jih razni dobrotniki pošiljajo za slovenske misijonarje in za vzdrževanje bogoslovcev, ali za druge karitativne namene. Povabljen je vsakdo k sodelovanju.

V molitvi smo povezani ter se dnevno pri sv. maši duhovno srečujemo. V naše molitve so vedno vključeni dobrotniki, živi in pokojni, bolni, in vsi oni, ki se obračajo na nas, da molimo zanje.

Hvaležen misijonski pozdrav vsem!

Sonja Ferjan

79 Lunness Rd., Toronto
ON M8W 4M7 Canada

NOVI GROBOVI

(nadaljevanje s str. 9)

Kristine dop. ob 10h in pokopom na Vernih duš pokopališču. Ure kropljenja bodo jutri, v petek, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9. Družina bo hvaležna za darove v pokojničin spomin Slovenskemu domu za ostarele, 18621 Neff Rd., Cleveland, OH 44119, ali pa "Friends of the Slovenian National Home", 6409 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103.

June A. Zadell

Dne 1. nov. je umrla 76 let stara June A. Zadell, sestra Helen Sintic in Mary Ruza, teta, zaposlena 20 let pri General Electric. Pogreb bo jutri, v petek, v oskrbi Želetovega zavoda, s sv. mašo dop. ob 9.30 v cerkvi Marije Vnebovzete in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Marie Kracker

Dne 27. oktobra je umrla 105 let stara Marie

Kracker, sestra Helen Jacquays ter že pok. Emme, Johna, Amelie, Josepha, Pauline Zacher, Agnes Seidler, Edwarda in Elizabeth Pohto, teta. Pogreb je bil 1. novembra v oskrbi zavoda Brickman s sv. mašo v cerkvi sv. Kristine in pokopom na pokopališču sv. Pavla.

Jennie Gorski

Umrla je Jennie (Jean) Gorski, žena Roberta, sestra Mary Zadell, Anthonyja (pok.), Williama in Alberta, teta. Pogreb je bil 1. novembra v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Andrew F. Kocjan ml.

Dne 29. oktobra je umrl 84 let stari Andrew F. Kocjan ml., mož Rose, roj. Tomsich, oče Lois Levar, 2-krat stari oče, 3-krat prastari oče, brat Raymonda. Pogreb je bil 1. novembra s sv. mašo v cerkvi Our Lady of Mt. Carmel in pokopom na Vernih duš po-

kopališču. Darovi v pokojnikov spomin Slovenskemu domu za ostarele, 18621 Neff Rd., Cleveland, OH 44119 ali župniji Our Lady of Mt. Carmel bodo s hvaležnostjo sprejeti.

Stella M. Betterley

Umrla je 85 let stara Stella M. Betterley, vdova po Georgeu, sestra Julie Medved, Dorothy Somrak ter že pok. Jane Hlabse, Mary Germek, Johna Petrincica in Sophie Rozic, tega. Pogreb je bil 1. novembra s sv. mašo v cerkvi Our Lady of Perpetual Help in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Frank D. Zaletel

Umrli je 47 let stari Frank D. Zaletel, sin Elsie (roj. Batic) in Franka (že pok.), brat Melanie Lapow, 2-krat stric. Pogreb je bil 2. novembra s sv. mašo v cerkvi sv. Paskala Bajlonskega in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Andrew C. Segal

Umrli je 87 let stari Andrew C. Segal, vdovec po Mary, oče Karen Cumberlande in Garyja, 7-krat stari oče, 3-krat prastari oče, brat Dorothy Segal, Mary Paulin ter že pok. Franka, Jenny in Therese. Pogreb je bil 3. novembra s sv. mašo v cerkvi Sv. Križa in pokopom na Kalvarije pokopališču.

John Taucher

Umrli je John Taucher, mož Mary, roj. Bubnick, oče Kennetha, Ginger Kemmerling in Richarda (že pok.), 8-krat stari oče, brat Vickie Kayackas in že pok. Franka, Mary Krawetz, Sylvije Ferrare in Stanleyja. Pogreb bo danes zjutraj v oskrbi Fortunovega zavoda na Fleet Ave., s sv. mašo v cerkvi sv. Lovrenca ob 9. in pokopom na Vseh svetnikov pokopališču.

KOLEDAR

društvenih prireditev

NOVEMBER

13. -- Pevski zbor Jadran priredi jesenski koncert z večerjo in plesom v SDD na Waterloo Rd.

13. -- Belokranjski klub priredi martinovanje v SND na St. Clair Avenue. Igra Tony Klepec.

14. -- Kr. št. 2 SNPJ priredi jesenski koncert v SDD na Recherjevi ulici. Pričetek ob 3h pop.

DECEMBER

5. -- SKD Triglav priredi miklavževanje pri fari Sv. Janeza Evangelista.

19. -- Društvo SPB priredi božičnico v šolski dvorani pri Sv. Vidu, ob 2.30 pop.

31. -- Slovenski delavski dom na Waterloo Rd. priredi silvestrovanje ob prihodu leta 2000.